

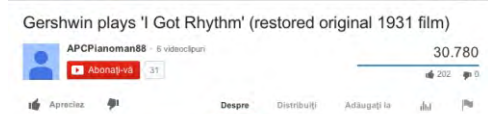

Frigiderul de muzică sau educația muzicală cu YouTube

prof.univ.dr. Dan Dediu, rector al UNMB

De când avem săli cu internet de mare viteză și amfiteatre cu proiectoare am inaugurat un alt fel de curs. Pot depune mărturie studenții masteranzi din anul I, bunăoară. Anii trecuți mai apelam și la CD-uri și CD Playere. În acest an, grație facilităților obținute prin reabilitarea și modernizarea clădirii vechi a Conservatorului (corpul A), am trecut la un alt nivel. Tehnologia permite astăzi interactivitate și instantaneitate, iar acest lucru se realizează deja și în universitatea noastră.

La ora actuală găsești aproape tot ce vrei pe youtube. Aproape toți studenții au conturi pe Facebook și își trimit link-uri diverse. Audiția instantanee și exemplificarea folosind youtube au ajuns să fie lucruri normale în cadrul unor cursuri teoretice. Dar nu apologia este ținta acestui articol, ci reflecția asupra acestui mod de a face educația muzicală.

Baza de date mondială

Treptat, youtube a devenit cea mai importantă bază de date video-audio din lume. Ușor de accesat cu un click, muzici diverse în multiple interpretări pot constitui un rezervor argumentativ și explicativ foarte prețios pentru educația muzicală. Astfel, când ai la îndemână o asemenea bază de date, personajele aureolate de nimbul legendei încep să prindă contur și devin oameni reali. Să ascultăm cum cânta Debussy sau Ravel? Căutare scurtă și i-am găsit. Să-l vedem pe Gershwin cântând la pian? E postat un clip de un minut. Cum își dirija Richard Strauss propriul poem simfonic *Till Eulenspiegel*? Cum compunea Stravinski la pian și cum dirija? E un documentar excepțional de vreo 50 de minute, o adevărată lecție de istorie muzicală. Cum vorbeau Cage sau Boulez? Dar cum sună cvartetul de elicoptere al lui Stockhausen? Minimaliștii americani, muzica de

film, de reclamă, jazz, pop? Sau: cum dirija Furtwängler, cum fraza Rubinstein, staccato-ul fabulos al lui Heifetz și harisma lui Bernstein? Totul e la îndemână.

Dar merg mai departe. Vreau să exemplific cu un pasaj din mijlocul unei lucrări? Accesez lucrarea, iau cursorul, îl plimb și găsesc exact momentul, mai ales dacă știu de dinainte minutul și secunda. Sau: partea a III-a din *Sinfonia* de Luciano Berio citează o muzică de Mahler? Pun întâi Scherzo-ul de Mahler din simfonia a II-a, apoi, imediat, muzica lui Berio. Comparația este edificatoare și se aude cu claritate, mai ales că exemplele sunt plasate unul după altul, ca și când am compara două imagini ale aceluiași obiect și am dori să depistăm care sunt diferențele dintre ele.

Accesul la surse

Se naște astfel un mod diferit de abordare a accesului la sursele dorite. Înainte căutam de zor prin mediateci după audiții și exemplificări. Uneori găseam muzicile respective, alteori nu. Dar, mai cu seamă, traseul era clar: noi ne duceam spre ele și le scormoneam prin fișiere cu cote. Acest lucru ne costa o grămadă de timp. Țin minte cum, ca liceean în anii '80, dorind să ascult *Wozzeck* de Alban Berg, m-am dus la Biblioteca Centrală de Stat. Filiala de artă se afla în Piața Amzei, iar acolo am stat la fișiere diverse să caut cotele și apoi am așteptat vreo trei ore să-mi aducă bibliotecarul de serviciu partitura și banda de magnetofon cu înregistrarea. A fost o întreagă aventură, dar și satisfacția a fost pe măsură. La sfârșitul zilei, după munca de căutare, corvoada așteptării și plăcerea audiției, mă simțeam de parcă cucerisem o fortăreață.

Acum, căutarea a devenit ceva de ordinul invocării incantatorii, asemănătoare cu vrăjitoria. Conjurăm sursa (în scris sau, mai nou, cu serviciul vocal) și ea vine către noi. Cât ai zice "pește" (cum se spunea pe vremuri), ne și aflăm în posesia muzicii cerute. Am interpretări la discreție acum cu *Wozzeck*, pot să găsesc partitura în format .pdf. Oriunde m-aș afla, pot să ascult ce vreau, când vreau, cum vreau, doar accesând internetul. În acest fel, se face o mare economie de timp și există certitudinea exhaustivității. Adică, suntem siguri că s-a căutat în toată baza de date și s-au găsit toate variantele existente. Nimic nu ne-a scăpat.

Bunăstarea sonoră

Cât timp frigiderul e plin, dormim liniștiți. Și frigiderul de muzică în actualitate e plin, ba chiar

devine arhiplin. Astfel, avem la discreție oricând și oriunde informații muzicale folositoare sub formă de fișiere video-audio ce se pot descărca și asculta pe diferite suporturi: calculatoare, tablete, telefoane. Aș numi acest fenomen *bunăstare sonoră*.

Pornind de aici, se poate imagina un mod de educație muzicală în care exemplificarea rapidă și edificatoare poate deveni o armă redutabilă de convingere și de învățare rapidă a muzicii. Distanța dintre teorie și practică se micșorează astfel exponențial. Afirm ceva, dau un exemplu. Această pendulare între aserțiunea teoretică și exemplificarea practică creează un câmp educativ mănos, iar fixarea cunoștințelor se realizează mai temeinic și mai rapid.

Metodele diferite de persuasiune întru învățare, de la cea negativă ("așa nu!") la cea imitativă ("fă ca mine!" sau "fă ca X!"), de la cea informativă ("așa sună!") la cea comparativă ("ce diferențe!") funcționează foarte bine și în mediul interactiv. Desigur, munca de adaptare pentru fiecare disciplină muzicală a arsenalului exemplificărilor muzicale este una migăloasă și complexă. Ea necesită reflecție, logică, gândire strategică, subtilitate psihologică și spirit ludic,

dar poate oferi o admirabilă scurtătură pentru învățare.

Secretul îl constituie *selecția* exemplurilor muzicale, iar în acest caz măiestria profesorului și comentariile sale sunt determinante pentru calitatea actului educativ. O selecție justă, bine calibrată rațional și intuitiv, reflectată și orientată înspre obținerea unor rezultate eficiente infuzează nu numai informație actului de educație muzicală, ci și energie intelectuală. În acest sens, youtube devine un aliat de nădejde al gândirii și simțirii muzicale, un instrument de lucru prietenos și prompt, un frigider doldora de surprize și bunătați.

Departamentul de Dirijat și Instrumente Complementare

lect.univ.dr. Laura Smărăndescu

Parte componentă a Facultății de Compoziție, Muzicologie și Pedagogie muzicală, Departamentul de Dirijat și Instrumente complementare este rezultatul fuzionării a ceea ce fuseseră catedrele de Dirijat - Muzică religioasă și Pian general. Ca parte a facultății teoretice, este de la sine înțeles că disciplinele cuprinse în aria curriculară a acestuia sunt, multe dintre ele, de orientare teoretică, de descoperire și aprofundare a unor largi domenii de cercetare „cu creionul în mână”: analize de tot felul, la diverse niveluri și urmărind o serie largă de parametri ai construcției muzicale, însușirea unui întreg arsenal de mijloace de descompunere și recompunere a operei muzicale, descoperirea și decodarea unor documente cu valoare arheologică, definiții pentru spiritualitatea straturilor arhaice ale zonei noastre culturale și nu numai, iar când mă refer la acestea am în vedere nu atât repertoriul laic, cât unul religios.

Însă aspectul care definește în mai mare pondere specificul activității acestui departament este abordarea laturii practice a demersului muzical. Pentru că tot ceea ce înseamnă cercetare nu este scopul, ci doar modalitatea de a ajunge la finalitatea actului muzical. Țelul nostru este punerea în fapt a miracolului componistic, oferirea acestuia în formă sonoră către publicul de acasă și de aiurea, retrăirea emoției

creatorului și transmiterea acesteia către cei ce au nevoie de o astfel de hrană spirituală. Iar modalitățile prin care ajungem la acest deziderat sunt cele două fețe ale medaliei: pe de o parte truda la masa de lucru, cu privirea îndreptată spre partitură, munca de disecție asupra acesteia, și pe de altă parte lupta de disciplinare a propriului corp pentru a putea stăpâni instrumentul muzical sau de convingere a colegilor pentru a-i putea determina să își pună calitățile de instrumentiști în slujba adevărului muzical pe care vrem să-l dăm la iveală împreună. Și apar aici evident disponibilitatea și necesitatea – impuse de specificul activității noastre – de a colabora cu colegii noștri din toate celelalte departamente. Pentru că, dacă în cazul repertoriului religios, cercetarea și interpretarea sunt astfel organizate încât pot fi realizate de către studenții și profesorii specializării Muzică religioasă – Culturi muzicale religioase, în cazul segmentului Instrumentelor complementare și Dirijatului lucrurile stau puțin diferit: pe de o parte beneficiază de bagajul de cunoștințe acumulate la discipline ce țin de specificul departamentului nostru și apar pe scenă în calitate de interpreți și studenții celorlalte specializări ale FCMPm – Pedagogie muzicală, Muzicologie, Compoziție clasică și jazz - muzică ușoară –, iar pe de altă parte studenții dirijori au nevoie de sprijinul colegilor lor teoreticieni –

compozitori, muzicologi, pedagogi –, dar și a practicienilor de la Facultatea de Interpretare Muzicală – studenții care se perfecționează în interpretarea instrumentală pentru a da glas pieselor muzicale din repertoriul consacrat sau pentru a face cunoscute creațiile colegilor lor compozitori.

Iată, deci, că activitatea departamentului de Dirijat și Instrumente Complementare realizează joncțiunea între cele două aspecte ale muncii unui muzician – gândirea asupra partiturii și apariția scenică – și între cele două sectoare – FIM și FCMPm –, administrativ delimitate, dar a căror existență în viața muzicală este organic indivizibilă. Și, din fericire pentru calitatea învățământului din UNMB, acest deziderat este pus în fapt cu succes.

Concursul național de creație și interpretare "Mihail Jora", ediția a XXIV

prof.univ.dr. Grigore Constantinescu

Începând din 24 martie, s-a desfășurat la Universitatea Națională de Muzică București Concursul național de interpretare și creație muzicală „Mihail Jora”. Concursul a fost inițiat de către Uniunea Criticilor, Redactorilor și Realizatorilor muzicali din România „Mihail Jora” în anul 1991, ca omagiu, cu prilejul aniversării centenarului nașterii marelui artist român. Din 2010, competiția este cooptată în cadrul programelor Universității Naționale de Muzică din București, beneficiind de aportul, logistic, conceptual și material al partenerilor Societatea Națională de Radiodifuziune, Uniunea Armenilor, Fundațiile "Prietenii muzicii" și "Dan Constantinescu". În mod tradițional, concursul se adresează tinerilor muzicieni români sau de origine română și are ca obiective principale promovarea celor mai valoroase talente și, totodată, o mai cuprinzătoare cunoaștere, în rândul interpreților și publicului, a creației componistice naționale, cu o atenție deosebită pentru opera lui Mihail Jora, eminentă personalitate a istoriei muzicii românești.

În ediția a XXIV-a, competiția a fost organizată pe următoarele secțiuni: Creație și critică muzicală; Interpretare muzicală (Canto - lied, operă; Violoncel; Pian; formații camerale). Consiliul de onoare al Concursului reunește nume importate: Horia Andreescu, Dan Buciu, Dan Dediu, Valentin Gheorghiu, Cristian Mandea. Premile competiției sunt decernate la "Gala excelenței" din cadrul Festivalului artistic *Chei* al UNMB din luna aprilie. Subliniem prezența, în componența juriilor, a unor personalități artistice și profesionale, dintre care amintim sopranele Maria Slătinaru Nistor, Eleonora Enăchescu, muzicologul Valentina Sandu Dediu, tenorul Ionel Voineag, violoncelistul Marin

Cazacu, pianistii Smaranda Murgan, Sandu Sandrin, Remus Manoleanu.

De peste două decenii, Concursul național de creație și interpretare „Mihail Jora” confirmă talente și lansează cariere în viața muzicală contemporană, precedând prin semnificație, complexitate și exigență profesională, Concursul internațional „George Enescu”, eveniment a cărui derulare va avea loc în toamna acestui an.

Laureați

Canto

Premiul I: Iustinian Zetea
Premiul II: Irina Maria Ionescu
Premiul III: Adrian Dumitru

Pian

Premiul I: Daniel Dascălu
Premiul II, ex aequo: Claudia Mădălina Dănilă și Cristiana Mihart
Premiul III, ex aequo: Daniel Cătălin Răducanu ex aequo Dan Tudor Scripcariu

Violoncel

Premiul I: Horațiu Ludușan
Premiul II, ex aequo: Adrian Precup și Radu Croitoru
Premiul III: Constantin Borodin

Formațiuni camerale

Premiul II: Ștefana Zaharia vioară și Mihaela Neacșu pian
Premiul III, ex aequo: Iulian Ochescu pian - Sabin Penea vioară și Iulian Turiceanu vioară - Maria Petrache pian

Premiul Enescu: Claudia Mădălina Dănilă
Premiul Muza Ghermani-Ciomac: Daniel Dascălu
Premiul memorial Lisette Georgescu: Dan Tudor Scripcariu
Premiul 100 de ani de la nașterea pianistei Maria Fotino: Cristiana Mihart
Premiul Carmen și Pierre Soliman: Dan Tudor Scripcariu
Premiul David Ohanesian, ex aequo: Adrian Dumitru și Diana Gheorghe
Premiul Serafim Antropov, ex aequo: Adriana Precup și Radu Croitoru
Premiul Crețoiu Tassian, ex aequo: Ștefania Rodica Ștefan (Butu) și Cristina Andreea Panu-Misăilescu
Premiul Valentin Teodorian, ex aequo: Irina Maria Ionescu și Iustinian Zetea

Redacția ACORD

Coordonator:
Antigona RĂDULESCU

Redactor:
Vlad VĂIDEAN

Secretar de redacție
Lavinia POPESCU

Design, tehnoredactare și producție:
NETBOOT - www.netboot.ro

Puteți contacta redacția ACORD prin e-mail la acord@unmb.ro
ISSN 2066 - 0901

Continuitatea - o nobilă misiune... Studio "Bella Voce" – recitalul clasei de canto a prof.univ.dr. Eleonora Enăchescu

dr. Anda Tăbăcaru Hoge

La începutul lunii martie, în sala „George Enescu” a Universității Naționale de Muzică din București, a avut loc recitalul clasei de canto a prof.univ.dr. Eleonora Enăchescu, recital susținut de studenți, masteranzi și doctoranzi, uniți simbolic în ideea unui Studio intitulat „Bella Voce”. Întreaga atmosferă a serii - la care a participat un public numeros - a fost specială, generând emoții și amintiri, recitalul fiind dedicat personalităților artistice care au format în cadrul Conservatorului bucureștean, decenii la rând, o școală românească de canto recunoscută în întreaga lume ca una dintre cele mai valoroase.

Cu foarte puțin timp înainte, publicul, foștii colegi și tinerii artiști se despărțeau de vocea de aur a baritonului Nicolae Herlea. Această “mare trecere” ne-a îndemnat pe toți slujitorii artei lirice spre reflexie, spre reconsiderarea valorii muzicianului român, a artistului de operă român care nu de acum, ci de mai mult de un secol a fost ambasadorul real al culturii românești pe întreg mapamondul. Ideea dedicării acestui recital marilor personalități care au îndrumat ca profesori alte mari personalități ale artei cântului a aparținut profesoarei Eleonora Enăchescu. Gândul s-a născut dintr-o dorință firească și nobilă de a face cunoscute artiștilor în plin proces de formare nume cu imensă rezonanță în arta lirică românească și internațională și de a le readuce în memoria spectatorilor. Am auzit spunându-se astăzi că nu mai avem nevoie de tradiție, că tot ceea ce înseamnă tradiție este învechit și prăfuit. Este ca și cum am spune că nu mai avem nevoie de istorie. Totul vine de undeva și se îndreaptă undeva. Imaginile prezentate în cadrul recitalului au marcat ideea continuității în inițierea interpretului de operă, de la mari personalități ale artei lirice la alte viitoare personalități, concentrând întreaga panoplie de valori care la cursurile de canto și lied au format alte valori care au încântat în primul rând publicul român și apoi publicul de pretutindeni, indiferent de conjuncturi istorice sau politice.

Imaginea lui Dimitrie Popovici Bayreuth, care a revenit în țară după stagii întregi la operele din Viena, Praga, München, Hamburg și Bayreuth pentru a prelua în anul 1905 conducerea Conservatorului de Muzică din București, a inaugurat această panoplie. Exemplele de continuitate strălucită a tradiției în școala românească de canto au cuprins nume pe care tinerii studenți de astăzi trebuie în mod obligatoriu să le cunoască: Gheorghe Folescu și elevul său Dinu Bădescu, Elena Anghel și strălucita sa elevă Valentina Crețoiu, Aurel Costescu Duca, elev al lui Dimitrie Popovici Bayreuth și totodată profesor al unor mari personalități ce au fost adevărați “stâlpi” ai Operei Naționale București (tenorul Cornel Stavru, baritonii Octav Enigărescu, David Ohanesian și Nicolae Herlea), Constantin Stroescu, profesorul Ilenei Cotrubaș, Elenei

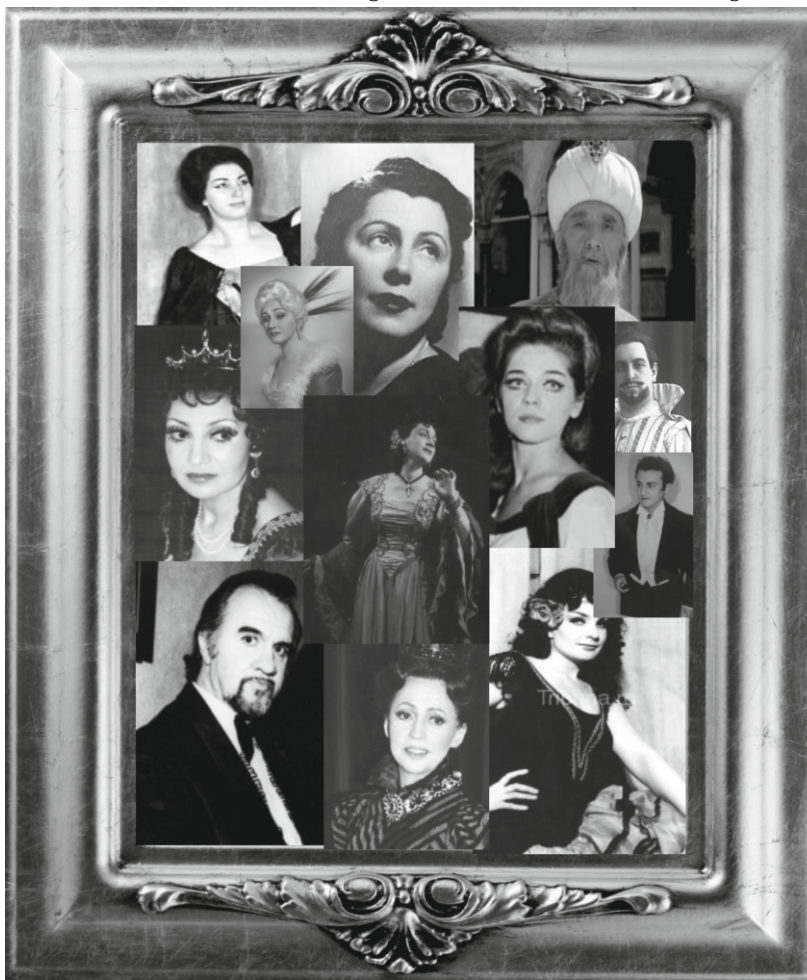
Cernei, al lui Dan Iordăchescu, Viorel Ban, la rândul său profesorul lui Eduard Tumagian și al Victoriei Bezetti. Lidia Vrăbiescu-Vațianu a format-o pe Marina Krilovici, Dinu Bădescu l-a format pe Vasile Moldoveanu. Petre Ștefănescu Goangă și-a certificat marele talent pedagogic prin nume ca Dan Iordăchescu, George Crăsnaru, Nicolae Florei, Pompei Hărășteanu. Nume ca Ana Tălmăceanu Dinescu, Jean Bănescu, Nicolae Secăreanu, Mansi Barberis, Elena Saghin, Aurel Alexandrescu, Arta Florescu (la rândul său profesoară ce a format mari personalități artistice ca Maria Slătinaru Nistor, Eugenia Moldoveanu, Viorica Cortez, Angela Gheorghiu, Leontina Vaduva), Emilia Petrescu, Iolanda Mărculescu, Steliana Kalos, Ion Stoian, Magda Ianculescu, Cornelia Angelescu, Maria Hurduc,

și bursele obținute la Studiouri de Operă din Europa, certifică valoarea și importanța acestei tradiții, precum și responsabilitatea cu care generația profesorilor de astăzi se implică în continuarea acestei nobile misiuni.

Prof.univ.dr. Eleonora Enăchescu, la rândul său formată de soprana Maria Hurduc, a reunit în recitalul clasei de canto studenți din toți anii și din toate etapele de studiu, deci inclusiv masteranzi și doctoranzi. Acompaniați de prof.asociat Lidia Butnariu, drd. Andra Demidov și lect.univ.dr. Violetta Ștefănescu, tinerii artiști lirici în formare au interpretat un repertoriu ales cu multă responsabilitate, care să le pună în valoare calitățile vocale și interpretative la nivelul de înțelegere și pătrundere a dramaturgiei muzicale în funcție de etapele de studiu, de la canzonete la arii reprezentative pentru opera romantică franceză și italiană, opera rusă și veristă. Au impresionat în mod deosebit publicul calitățile vocale, muzicalitatea și interpretarea sopranelor Bianca Mărgean (master anul I), Irina Ionescu (master anul II), Mădălina Barbu (doctorand), mezzosopranei Andreea Iftimescu (doctorand), baritonului Alexandru Chiriac (master anul I), basului Daniel Pascariu (anul IV) și bas baritonului Dominic Cristea (master anul I).

Atmosfera creată în spiritul respectului față de înaintași a imprimat tinerilor interpreți un plus de emoție creativă, atât de benefică vibrației artistice autentice. Avem așadar nevoie de tradiție pentru că ea creează rădăcini, stabilitate, continuitate. Avem nevoie de modele, pentru că acestea ne fac să înțelegem într-adevăr noțiunile de admirație, de respect, aprofundare și perfecționare. Există așadar o imensă moștenire. Oricât

am vrea să fim de non-conformiști și moderniști, această moștenire este proba incontestabilă a valorii școlii românești de canto. Ar fi păcat ca această moștenire să ramână doar istorie. Ar fi păcat ca generația de astăzi din România să nu se bucure îndeajuns de interpretul liric format în școala românească de canto și apoi, datorită interesului scăzut față de arta lui, acesta să-și încerce norocul pe alte scene, uneori fiind un învingător, alteori un învins. Observăm că astăzi, pe toate scenele lumii, cariera unui cântăreț de operă este din ce în ce mai scurtă, din cauza suprasolicității și imensei concurențe. Rămâne să discernem noi, ca profesioniști, dacă acest fenomen este benefic sau nu. Dar este cert că succesul de moment nu va înlocui niciodată bucuria și aprecierea unei cariere îndelungate.

Veronica Gârbu, Sanda Șandru, Ion Băiașu, Nicolae Constantinescu, Marina Mirea, Dorin Teodorescu, Pompei Hărășteanu, Maria Slătinaru Nistor, Eugenia Moldoveanu au completat imaginea acestui “tezaur pedagogic” existent în Conservatorul bucureștean, devenit mai târziu apoi Academia de Muzică și, în cele din urmă, Universitatea Națională de Muzică din București. Succesele școlii românești de canto de astăzi ale UNMB au fost punctate de către Decanul Facultății de Interpretare Muzicală, prof.univ.dr. Bianca Manoleanu, discipol, la rândul domniei sale, al profesoarei Emilia Petrescu. Premiile obținute la concursuri naționale și importante concursuri internaționale, prezența tinerilor absolvenți pe scenele de operă cele mai importante ale lumii (Teatro alla Scala, Staatsoper Wien, Metropolitan Opera), precum

Concursul de teoria muzicii

prof.univ.dr. *Olguța Lupu*

Anul acesta nu doar venirea primăverii a fost mai precipitată, ci și perioada de desfășurare a concursului de Teoria muzicii, aflat la cea de-a treia ediție. Cu un calendar dens (25-27 martie 2014), condiționat în primul rând de disponibilitatea unor săli corespunzătoare (în așa fel încât programul de concurs să interfereze cât mai puțin cu cursurile obișnuite), concursul a cunoscut o afluență destul de consistentă, numărând 43 de participări în cele 5 secțiuni. Cele mai 'frecventate' rămân încă probele clasice ale disciplinei: testul scris de Teoria muzicii, Solfegiul, Dicteul muzical. Înscrierea la probele mai inovative (Teoria muzicii – eseul pe tema "Acordul", Elaborare solfegii și dicteuri muzicale) reclamă probabil un plus de îndrăzneală, de dorință de a depăși limitele unui confort personal pe care încadrarea în uzanțe îl garantează într-o mai mare măsură. Tocmai de aceea ne-am bucurat că au existat asemenea curajoși, dispuși să dea piept cu necunoscutul. Salutăm cu căldură participarea (în premieră) a doi studenți de la Facultatea de Interpretare Muzicală - instrumente. De altfel, acesta a fost principalul motiv pentru care am devansat programarea concursului, în încercarea (nereușită pe deplin) de a nu ne suprapune cu numeroasele examene și audii ce se derulează în cadrul FIM.

Consider că și de această dată concursul și-a îndeplinit țintele propuse încă de la înființare: încurajarea unei mai bune comunicări între specializări și ani de studiu diferiți; stabilirea unor standarde de excelență la care să se poată raporta în primul rând studenții UNMB, dar și oricare altă persoană interesată (subiectele probelor de concurs fiind publicate în volumele anuale ale seriei EnArmonia, disponibile on-line pe site-ul www.unmb.ro, secțiunea Departamentului "Muzicologie și Științele Educației Muzicale").

Un cald cuvânt de mulțumire se cuvine adresat membrilor juriului (conf.univ.dr. Rodica Nicolaescu, conf.univ.dr. Andrei Tănăsescu, lect.univ.dr. Grigore Cudalbu, lect.univ.dr. Tatiana Hilca și subsemnata), care au făcut, din nou, risipă de timp, entuziasm, competență și creativitate.

Închei prin a felicita toți participanții! Și nu e doar un gest de conveniență: competiția cea mai dificilă e cea cu noi înșine, iar din aceasta putem ieși cu toții învingători!

Câteva opinii ale unora dintre participanți

Gabriela Alexandra Florea - anul III, Canto:

Am participat pentru a treia oară la acest concurs de Teoria Muzicii, secțiunea Solfegiu, în anul I obținând premiul II, iar în anul II și anul acesta - premiul I. Am ales să particip la acest concurs pentru că dintotdeauna mi-a plăcut să solfegiez, și această pasiune mi-a fost insuflată și îndrumată de către dna. profesoară Tatiana Hilca încă din primii ani de studiu (cu această ocazie îi aduc mii de mulțumiri).

Aș mai putea adăuga că acest concurs a însemnat pentru mine acumulare de experiență, ore de muncă, dar și de împliniri și satisfacții ce îmi vor fi de folos de-a lungul carierei. Așteptările mele pentru viitor ar fi: mediatizarea mai amplă, participarea unui număr cât mai mare de studenți, extinderea competiției la nivel național. Gradul de dificultate a solfegiilor a fost corespunzător unui concurs cu așteptări mari;

personal, având o foarte bună pregătire, nu m-am confruntat cu alte probleme în afara emoției firești, constructive, specifice oricărui artist. Pentru mine acest concurs a devenit deja o tradiție pentru că a luat naștere pe când eram în anul I de facultate, la început de drum universitar. Cu siguranță voi participa și anul viitor.

Mariana Alina Manolache - anul II, Compoziție muzică ușoară

Consider că orice competiție este o bună oportunitate de a ne cunoaște mai bine pe noi înșine. Este important să știm la ce nivel ne aflăm în acel moment, să avem termeni reali de comparație și poate, de ce nu, să ne afirmăm. În ce mă privește, acest concurs mi-a consolidat convingerea conform căreia COMPETIȚIA este cu noi înșine, să fim pe zi ce trece mai buni decât eram ieri...

Bogdan Pintilie - anul II, Compoziție clasică

M-am înscris la concursul de Teoria muzicii cu dorința de a-mi testa cunoștințele legate de acest domeniu vast și plin de provocări. Au fost două ore antrenante și captivante, în care "am uitat de mine" și am încercat să rezolv cât mai corect exercițiile impuse de concurs. Sper ca în anii ce urmează să se înscrie mult mai mulți studenți și să acorde mai multă atenție acestei laturi indispensabile oricărui muzician.

Megumi Okuda - anul I, Compoziție clasică

Personal, participarea la Concursul studențesc de Teoria muzicii a însemnat, în primul rând, o încercare, o evaluare a ceea ce am învățat pe parcursul anilor de liceu și de facultate și a modului în care putem pune în practică ceea ce am învățat (aspect ce necesită, între altele, o înțelegere mai profundă a anumitor elemente legate de Teoria muzicii). Din toate cele cinci secțiuni ale concursului, secțiunea "Elaborare solfegii și dicteate" mi-a captivat cel mai mult atenția, deoarece nu mai întâlnisem până atunci o asemenea secțiune în celelalte concursuri de teorie, mai ales că ideea de a elabora noi, studenții, solfegii și dicteate părea interesantă. Datorită participării la acest concurs, am încercat să și înțeleg puțin cum procedează profesorii noștri de Teoria muzicii când compun solfegii și dicteate pentru noi. Probele de elaborare se fac după niște cerințe stricte date, neavând o libertate totală, tocmai pentru ca noi să avem niște puncte de reper. E ușor să introduci acolo un pasaj, dincolo o modulație diatonică la dominantă, dar muzicalitatea? Dificultatea și, de fapt, frumusețea unui solfegiu sau a unui dicteu constau în melodicitatea lui sau în micile detalii aduse împreună cu relațiile armonice. Cele două ore petrecute în sala destinată elaborării solfegiilor și dicteatelor au trecut foarte repede, concursul respectiv făcându-mă să conștientizez un lucru important: concepția mea greșită asupra probelor practice de teorie. De obicei mulți dintre noi, fiind atenți strict numai la intonație, nu suntem capabili să conștientizăm linia melodică a unui solfegiu; sau, ocupați să identificăm sunetele într-un dicteat, nu înțelegem întregul sau relațiile armonice. Faptul că nu sesizăm îndeajuns logica și muzicalitatea

solfegiilor și dicteatelor determină apariția unor temeri, uneori chiar a fricii, care ne îndepărtează, împiedicând aprofundarea acestor tipuri de exerciții. Deși inițial am participat cu gândul de a aplica cunoștințele teoretice și de a mă autoevalua, am reușit să învăț mai multe în timpul concursului și chiar după încheierea lui. Fiind un concurs nou, care are în același timp un nivel înalt de dificultate, anul acesta nu au fost foarte mulți concurenți la secțiunea la care am participat eu, dar sper ca în anii viitori tot mai mulți studenți să se motiveze și să participe deoarece, după părerea mea, nu este numai o ocazie bună pentru a cunoaște nivelul la care se află, ci este și o oportunitate de a înțelege mai bine ceea ce învățăm la Teoria muzicii. Până la urmă, această disciplină este baza pe care fiecare dintre noi ar trebui s-o aibă și, ca orice alt domeniu al muzicii (instrumental, componistic, muzicologic etc.), își capătă frumusețea adevărată prin practicare.

George-Andrei Butcă - anul II, Muzicologie

Pentru mine, concursul de Teorie reprezintă o modalitate de verificare a cunoștințelor, o provocare. Mi-ar plăcea să aibă loc mai des, deoarece am putea să ne îmbunătățim considerabil capacitățile muzicale pe plan teoretic, asimilând cunoștințe noi, extrase din subiectele de concurs.

Danubian Modoran - anul I, Dirijat cor academic:

Personal, vă mulțumesc pentru crearea oportunității de a ne verifica nivelul cunoștințelor de Teorie muzicală. M-am înscris în concurs (la secțiunea "Teoria Muzicii - test scris") pentru a mă confrunta cu mine însumi și a-mi identifica lacunele din gândire și verigile lipsă din lanțul informațiilor necesare înțelegerii fundamentelor teoretice ale muzicii. Pot spune că am ieșit în câștig în urma participării la concurs, chiar dacă (de data aceasta) nu am marcat un rezultat notabil (în ce privește clasamentul), deoarece am atins obiectivul pentru care am intrat în concurs și pe care l-am enunțat mai sus. Cu certitudine voi participa și la anul, încercând și la secțiunea "Elaborare solfegii și dicteate muzicale".

Antonia Elena Liță - anul I, Muzicologie

Concursul de Teoria muzicii este o provocare pentru student. În vederea perfecționării, de mare necesitate este să treci printr-o astfel de experiență ce te ajută să-ți descoperi punctele slabe, acelea asupra cărora trebuie să insiști. Tocmai din aceste motive m-am decis să particip, însă teama bobocului de a nu dezamăgi m-a împiedicat să experimentez fiecare probă, așa că am optat pentru probele de Solfegiu și Eseu. Este interesant și plin de emoții, dar merită.

continuare în pagina 5

continuare din pagina 4

Desiela Tătaru - anul I, Muzicologie

Cu toate că am mai participat anterior la diverse concursuri de Teoria muzicii, acesta a fost o experiență nouă, din mai multe motive. De exemplu, eu eram obișnuită să fie un singur solfegiu, același pentru toți competitorii, care intrau pe rând și aveau 5 minute la dispoziție pentru a-l parcurge cu privirea. Proba de solfegiu de la concursul studențesc m-a provocat să rezolv problemele de intonație și de ritm în timp ce alt participant cânta un alt solfegiu, într-o tonalitate diferită de cea a solfegiului meu. A fost un exercițiu benefic, în sensul în care a trebuit să mă folosesc de auzul interior și să mă concentrez cât mai bine la ce am eu de cântat, în condițiile în care eu aveam un solfegiu în sol diez minor, iar cel care se auzea era în Re bemol major.

La testul de Teoria muzicii m-am confruntat cu probleme de concentrare, deoarece proba s-a desfășurat seara, de la 5 la 7, iar eu avusesem ore de la 8 de dimineața, fără pauze până la începerea testului. Subiectele mi s-au părut interesante și ingenioase. Am simțit diferența dintre a avea această probă de dimineață, într-o zi rezervată ei (cum a fost la admitere) și a o susține în circumstanțele amintite, însă și aici pot spune că experiența m-a ajutat să-mi dau seama de câte greșeli pot face din cauza neatenției și de necesitatea de a verifica rezolvările de mult mai multe ori la sfârșit. Proba de eseu a fost chiar prima experiență de acest gen, însă cu siguranță că nu și ultima! M-am hotărât destul de târziu să mă înscriu, de aceea timpul a fost cea mai mare problemă a mea. Cu toate că la început am fost mai reticentă cu privire la participarea mea la acest concurs (deoarece eram într-o perioadă foarte aglomerată), mărturisesc că am avut numai de câștigat! După încheierea concursului,

am realizat ce înseamnă practica muzicală zilnică pe care mi-o însușisem în anii de liceu și că ea trebuie menținută, fără să fie neglijată, indiferent de programul pe care îl am la facultate.

Benedicta Pavel - anul I, Muzicologie

Concursul studențesc de Teoria muzicii se deosebește de examenele și concursurile obișnuite prin tratarea probelor (solfegiu, test, dictat) ca secțiuni detașate ale concursului și prin adăugarea celor două secțiuni noi: eseu și elaborarea de solfegii și dictate. Am fost tentată să mă înscriu la concurs imediat după vederea afișului, dar perioada de desfășurare m-a determinat să amân înscrierea, deoarece timpul de pregătire se anunța a fi ocupat de cercetările pentru concursul de Muzicologie. La îndemnul doamnei profesoare de Teorie m-am înscris în ultima zi, optând pentru trei din cele cinci secțiuni: solfegiu, test și eseu. Am omis secțiunile dictat și elaborare din cauza neparcurgerii materiei - până la acea perioadă - în ramura dictatului armonic la 4 voci și a modulațiilor în teme armonice. Secțiunea Solfegiu a fost diferită prin dificultate, mai ales în contextul în care solfegiile din programa semestrului I au fost dedicate cu preponderență rezolvării unor probleme de ritmică, de transpoziție și mai puțin celor legate de intonație. Prin proba de analiză a solfegiului mi-am testat cunoștințele dobândite în liceu. Parcurgând solfegiile edițiilor anterioare ale concursului am constatat o creștere a gradului de dificultate. O altă provocare a fost parcurgerea solfegiului cu ajutorul auzului intern, în timp ce concurenții dinaintea intonau într-o altă tonalitate, respectiv prezentau planul tonal al solfegiului. Pentru testul teoretic m-am pregătit destul de puțin, parcurgând doar cele două teste date la același concurs în anii

precedenți, dar anul acesta subiectele cereau atenție, concentrare, pe fondul unei minți odihnite. Orele destul de târzii la care s-a desfășurat testul și oboseala acumulată după cursurile din ziua respectivă și-au spus cuvântul prin greșeli din neatenție sau slabă concentrare. Nu pot să nu remarc ingeniozitatea subiectelor și timpul acordat acestora, care a fost pe măsura cerințelor. Interesante, la prima vedere complicate, subiectele s-au dovedit a fi rezolvabile pentru studenții de toate vârstele. Eseul a fost proba cea mai nouă pentru mine, prin subiectul care trata un aspect teoretic, acordul, care putea fi abordat din multe puncte de vedere. Cele două zile în care am realizat eseu au fost insuficiente pentru tratarea acordului într-un studiu de caz legat de practica muzicală. Constrânsă de termenul limită, am sintetizat informațiile acumulate într-un timp atât de scurt și am realizat un eseu scurt și concis. Plecând cu teama că voi concura cu studenți mult mai mari și mai experimentați, am apreciat mult căldura cu care am fost primiți la solfegiu și sprijinul oferit în acele momente tensionante, mai ales concurenților "boboci". De asemenea, transparența (manifestată prin posibilitatea de a vedea eventualele greșeli în lucrările scrise) aduce un plus atât concursului, cât și studentului. Comunicarea prin intermediul mail-ului s-a dovedit a fi mai utilă decât afișarea informațiilor la avizier. Cel mai important, concursul încurajează participarea și performanța prin acordarea premiilor după o ierarhizare a rezultatelor și nu după limitarea notelor (între 9,80-10 premiul I etc.). Chiar dacă perioada în care se desfășoară concursul este una încărcată de multe alte activități și de multe cursuri, cu siguranță voi participa și în anii următori. A fost o experiență interesantă și plină de satisfacții.

Lista premianților

Secțiunea Dicteu muzical

Premiul I - Dorin Tiberiu Păun, anul III Pedagogie muzicală (prof. Rodica Nicolaescu)
 Premiul II - Mariana Alina Manolache, anul II Compoziție muzică ușoară (prof. Olguța Lupu)
 Mențiune - Cristina Lazăr, anul I Interpretare muzicală - Vioară (prof. Cristian Petrescu) și Cicerone Tudor, anul II Pedagogie muzicală (prof. Olguța Lupu)

Secțiunea Teoria muzicii - test scris

Premiul I - Mariana Alina Manolache, anul II Compoziție muzică ușoară (prof. Olguța Lupu)
 Premiul II - Cecilia Benedicta Pavel, anul I Muzicologie (prof. Rodica Nicolaescu) și Bogdan Pintilie, anul II Compoziție clasică (prof. Olguța Lupu)
 Premiul III - Emanuel Dumitrache, anul I Interpretare muzicală - Vioară (prof. Cristian Petrescu), Dorin Tiberiu Păun, anul III Pedagogie muzicală (prof. Rodica Nicolaescu) și Desiela Tătaru, anul I Muzicologie (prof. Rodica Nicolaescu)
 Mențiune - George Butcă, anul II Muzicologie (prof. Olguța Lupu)

Secțiunea Solfegiu

Premiul I - Alexandra Gabriela Florea, anul III Canto (prof. Tatiana Hilca) și Dorin Tiberiu Păun, anul III Pedagogie muzicală (prof. Rodica Nicolaescu)
 Premiul II - Mariana Alina Manolache, anul II Compoziție muzică ușoară (prof. Olguța Lupu) și Cecilia Benedicta Pavel, anul I Muzicologie (prof. Rodica Nicolaescu)
 Premiul III - Desiela Tătaru, anul I Muzicologie (prof. Rodica Nicolaescu), Emanuel Dumitrache, anul I Interpretare muzicală - Vioară (prof. Cristian Petrescu)
 Mențiune - Bianca Ionescu, anul II Pedagogie muzicală (prof. Olguța Lupu) și Elena Antonia Liță, anul I Muzicologie (prof. Rodica Nicolaescu)

Secțiunea Elaborare solfegii și dictate muzicale

Premiul I - Megumi Okuda, anul I Compoziție clasică (prof. Rodica Nicolaescu) și Dorin Tiberiu Păun, anul III Pedagogie muzicală (prof. Rodica Nicolaescu)
 Premiul II - Mariana Alina Manolache, anul II Compoziție muzică ușoară (prof. Olguța Lupu)
 Premiul III - George Andrei Butcă, anul II Muzicologie (prof. Olguța Lupu)

Secțiunea Teoria muzicii - Eseu (tema "Acordul")

Premiul I - Cecilia Benedicta Pavel, anul I Muzicologie (prof. Rodica Nicolaescu)
 Premiul II - Alina Mariana Manolache, anul II Compoziție muzică ușoară (prof. Olguța Lupu) și Desiela Tătaru, anul I Muzicologie (prof. Rodica Nicolaescu)
 Premiul III - Antonia Elena Liță, anul I Muzicologie (prof. Rodica Nicolaescu)

In memoriam Maria Siminel

conf.univ.dr. Carmen Manea

La începutul lunii martie, a plecat dintre noi venerabila profesoară de pian Maria Siminel-Fusteri. Numele său se înscrie în pleiada cadrelor didactice valoroase care au activat în învățământul muzical universitar din cea de-a doua jumătate a secolului al XX-lea. Această poziție bine definită și bine meritată s-a datorat fără îndoială calităților sale profesionale și umane de excepție. În anul în care Conservatorul bucureștean aniversează 150 de ani de la înființare, avem obligația morală să-i omagiem pe acei maestri cu vocație, cărora li se datorează formarea generațiilor succesive de muzicieni, precum și evoluția ascendentă a pedagogiei și artei interpretative românești.

Maria Siminel s-a născut la 28 iulie 1922 în satul Gălești, județul Orhei, într-o familie boierească cu vechi tradiții din Basarabia. A început studiul pianului la vârsta de 6 ani, în familie cu bunica sa, și l-a continuat la Conservatorul *Unirea* din Chișinău (în perioada 1928-1940); după anexarea Basarabiei de către Uniunea Sovietică, s-a mutat la București, unde s-a înscris la Academia Regală de Muzică și Artă Dramatică. A studiat în paralel la Facultatea de Pedagogie și la secția de pian principal (unde a beneficiat de îndrumarea profesoarelor Florica Musicescu și Aurelia Cionca). A absolvit secția de pian principal în 1947, cu Premiul I „Aurelia Cionca”, ocazie cu care a prezentat cele 32 de *Variațiuni în do minor* de Beethoven. În perioada 1947-1949, a fost numită asistent provizoriu, iar între 1949-1979, Maria Siminel a funcționat în calitate de cadru didactic titular al Conservatorului din București. După pensionare, a continuat să predea la Catedra de Pian general, până în anul 2000. După cum se poate observa, domnia sa a predat pianul în Conservator mai bine de 5 decenii.

În paralel, în perioada 1949-1956, a lucrat ca cercetător științific la *Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”*, unde s-a remarcat prin rezultate notabile. Pasiunea pentru folclorul românesc s-a materializat în culegerea a peste 600 de cântece populare vocale și instrumentale - împreună cu Tiberiu Alexandru, a publicat culegerea de *Cântece populare românești* în anul 1966. Rezultate excelente a obținut și în calitate de profesoară de pian la Liceul de muzică nr. 2 (Liceul „George Enescu” de mai târziu), unde a lucrat în perioada 1958-1972. Printre elevii săi s-au remarcat Camelia Nanu, Mihaela Ciobanu și Doina Dacian.

La Conservator a funcționat mai întâi la Catedra de Corepetiție, apoi la Catedra de Pian auxiliar (care ulterior s-a numit Catedra de Pian complementar), pe care a condus-o o bună perioadă de timp. În anul universitar 1949-1950, lucrează ca asistent la disciplina Corepetiție canto, iar din 1952-1953, ca asistent la Catedra de Pian auxiliar. În paralel, acompaniază studenții în audiții și examene; numele său este menționat în cadrul unei producții de la sala *Dalles* din 20 decembrie 1955, unde interpretează alături de studenta Elisabeta Gregorian din anul I (clarinet), *Concertino* de Weber. În anul 1957 a participat în calitate de pianist acompaniator al studenților bucureșteni de la instrumente de suflat la Festivalul Internațional de la Moscova. De-a lungul vremii, a susținut numeroase recitaluri pe scenele din capitală (la *Ateneu*, la sala *Dalles*), dar și concerte cu orchestre

simfonice din țară. A participat la numeroase audiții la Liceul „Enescu”, în calitate de solistă sau în formație de duo pianistic alături de Suzana Szöreny. În anul 1963-64, figurează ca lector la Catedra de Pian auxiliar a Conservatorului, apoi devine conferențiar universitar. La Simpozionul *Constantin Brăiloiu*, organizat în 20-21 mai 1968, prezintă comunicarea *Importanța cultivării citirii la prima vedere*. În cadrul Catedrei de Pian complementar, s-a preocupat permanent de creșterea nivelului instrumental și muzical al studenților săi. S-a implicat cu profesionalism și pasiune în pregătirea studenților de la specializarea Pian pedagogic (ce corespunde

acum modulului de Pian - Instrument la alegere), în vederea formării unor cadre didactice competente, capabile să predea disciplinele Pian (principal și complementar) și Corepetiție la școlile și liceele de muzică. Printre studenții săi care au făcut o carieră didactică meritorie s-au numărat Roxana Negoită, Raluca Strugurescu și Avram Gander.

Am menționat doar câteva date din activitatea polyvalentă a domniei sale, desfășurată în domeniul didactic, artistic și științific. După pensionare, a participat cu plăcere la serate muzicale organizate la Muzeul de Istorie și Artă București și la Muzeul Nottara, unde a acompaniat instrumentiști și cântăreți. De-a lungul timpului, a făcut traduceri ale unor cărți din limba rusă. S-a implicat și în activități civice; o perioadă a ocupat funcția de Președinte al Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române pentru Basarabia. Numele său este menționat în *Enciclopedia Interpretărilor din Moldova*, publicată la Editura *Museum*, din Chișinău în anul 1999, și în *Monografia satului Gălești*.

Profesoara Maria Siminel a constituit pentru generațiile de studenți pe care le-a îndrumat un veritabil model pedagogic și cultural. Măiestria, exigența și profesionalismul au fost caracteristicile constante în activitatea domniei sale. Calitățile sale morale au fost deopotrivă rodul unui temperament robust și al experienței de viață. Nevoia de armonie și de echilibru

Acești tineri s-au adunat nu numai pentru a asculta un profesor, dar și pentru a primi exemplul unui om.

Tudor Vianu

proveneau din educația primită și dintr-un anumit stil de viață, pe care l-a perfecționat continuu. Între aspectul său fizic și atitudinea sa față de semenii exista o concordanță impresionantă; fizionomia, atitudinea marcată de calm și de simțul măsurii, seninătatea și eleganța ființei sale întruchipau echilibrul dintre bunătate, modestie și rigoare. Avea o viziune estetică proprie, la care raporta în permanență viața și faptele oamenilor. Esteticul nu i-a încoronat ființa, ci i-a exprimat esența.

Ca pedagog, s-a remarcat din primii ani printr-o muncă intensă și pasionată, pe care a realizat-o în mod exemplar. În întreaga sa activitate s-a manifestat dorința de a face totul la cotele cele mai înalte; la clasă a îmbinat creativitatea cu exigența. În cadrul lecțiilor urmărea să se facă înțeleasă, să aplice procedeele potrivite fiecărui student și fiecărei etape din pregătirea acestuia, să elimine orice urmă de echivoc semantic sau de ordin stilistic. Maria Siminel a fost o perfecționistă, animată de dorința de claritate cuprinzătoare, militând pentru lucrul bine împlinit, fără nici un detaliu nesoluționat. Înzestrată cu o rară disciplină intelectuală, cu un simț sigur al valorilor, cu o desăvârșită eleganță în atitudine, Maria Siminel s-a impus ca o personalitate marcantă în colectivul Catedrei și în Conservator. Spiritul umanist, receptiv la nou s-a manifestat constant în toate demersurile sale. Catedra de Pian complementar și-a găsit în Maria Siminel un girant de competență și de prestigiu. Cu moartea sa, Conservatorul bucureștean pierde nu doar un slujitor devotat; pierde un erudit și un pasionat slujitor al pedagogiei pianistice, pierde un educator și un inegalabil model de dăruire, care și-a îndeplinit exemplar misiunea pe cea mai înaltă tribună care este catedra. Voi păstra vii în amintire întâlnirile cordiale, marcate de seninătatea afabilă a gesturilor și conversațiilor sale, de eleganța și luminozitatea ființei sale. Cei care au cunoscut-o păstrează neștirbită prețuirea și admirația față de acest model remarcabil de devotament, de profesionalism, de modestie, integritate morală și noblețe sufletească.

Există o necesitate obiectivă de a readuce în orizontul amintirii anumite personalități care au marcat evoluția multor generații de muzicieni, așa cum există în fiecare dintre noi un impuls interior îndreptat spre păstrarea modelelor. Acestor oameni minunați le datorăm toată admirația, recunoștința și prețuirea noastră, aceia care am avut șansa de a-i cunoaște și a colabora cu ei.

În toate acțiunile sale, Doamna Maria Siminel-Fusteri a întruchipat strălucit dictonul lui Protagoras, după care „Omul este măsura tuturor lucrurilor”.

Iolanda Mărculescu, într-un eveniment cu trei perspective de memorialitate

George Balint, compozitor

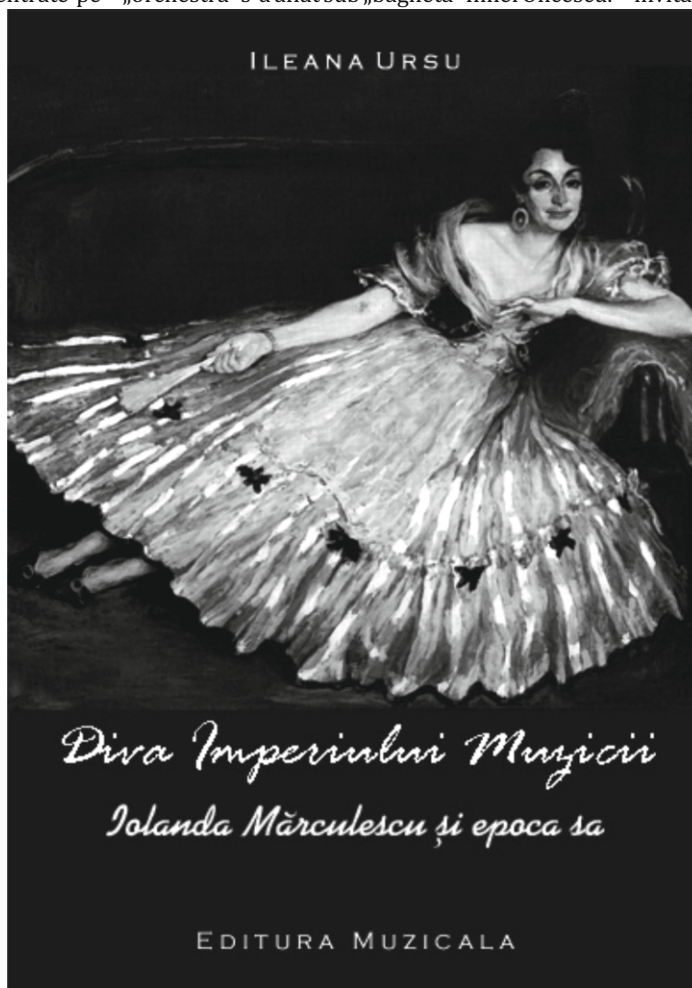
Anul acesta, pe 16 ianuarie, gestul cultural dedicat memoriei omului, pedagogului și minunatei voci a sopranei Iolanda Mărculescu - constând în acordarea unei burse ce-i poartă numele, ca semn de apreciere și încurajare a unor tineri deosebit de talentați, aflați pe calea profesionalizării în arta vocală - a avut un mod aparte de prezentare, marcând benefic împlinirea a două decenii de la inițierea și dăruirea cu consecvență anuală a acestei burse, de către fondatoarea ei, eminenta profesoară de rang universitar și artistă a genului liric-concertant, Georgeta Stoleriu - ea însăși discipol, cândva, al reputei maestre Iolanda Mărculescu. Pe nucleul acestui protocol de expresie oximoronică, *comemorativ-jubliar*, podiumul sălii Enescu a UNMB a fost suportul agregării unui frumos spectacol de concert cameral și talk show ca de studio radio/tv, ambele centrate pe

aceeași onorant-onorabilă temă. În mod aparte însă, ele s-au constituit ca armonioasă ambianță și sugestivă uvertură la un fapt menit să le amplifice valoarea tematic-evenimentială cu o dimensiune obiectivată muzicologic, prin apariția unui amplu volum monografic dedicat (prin chiar enunțul titular al cărții) "Divei Imperiului Muzicii", dintr-o multitudine de perspective revelatoare asupra integralității valorice și integrității de caracter, petrecute conștiinței noastre sub un nume de om și vreme: *Iolanda Mărculescu și epoca sa*. Minunat prilej de reflecție oferă această impresionantă carte, sub înțelesul că epoca se generează innumerabil ca *etos* din vibrația personalităților care i se dedică prin asumată trăire, bornând-o istoric și semnificând-o cultural. Astfel, un același anost interval calendaristic primește conținut de epocalitate, conturându-se în viul memoriei celor ce (trebuie că) suntem, ca *putere de devenire* în făurirea unui destin - comun, ca umanitate, propriu, ca personalitate. De altfel, autoarea însăși, Ileana Ursu, ridică cortina verbală din prefața cărții, enunțând o definiție de expresie ontologică: „O carte este asemenea unei ființe vii.” Viul din și prin viu ne conținește. Subiectul - memorabilitatea unei biografii artistice marcată de exemplaritate. Cadrul - vremea în care persoana a trăit pentru a cânta, spre încântarea celor care au știut s-o asculte (într-o perioadă în care, din perspectivă autohtonă, spațiul cultural european era segregat politic între estul de-aici (al „omului nou”), ca unic/benefic întreg-accesibil, și vestul de-după („cortina de fier”), ca oricare/malefic „rest”-interzis), cântându-le, totodată, celor doritori să trăiască în autenticitatea propriei vieți spirituale.

Evenimentul căruia i-am fost cu bucurie martori a comportat trei perspective de efectivare în memorialitate: ca fapt muzical (scenografiat în stânga); ca fapt verbal (localizat în dreapta scenei); ca fapt literar (cartea propriu-zisă, care s-a putut achiziționa în foaiere). Succedându-se

alternativ, sunetul-cânt și sunetul-rostire au compus un spectacol *in-live*, semănând deopotrivă cu concertul cameral și cu emisiunea radio/tv, într-un fel de derulare ateleologică, prin secvențe scenice suplă, antrenante, uneori nostalgic-înduioșătoare, alteori tonic-revelatoare, neconținând sub semnul creativității, ca într-o miraculoasă inițiere în transcendent.

Deschiderea colateralei muzicale s-a făcut sub simbolul unui „salut”, adresat prin două arii de operă (Puccini - *Gianni Schicchi*, Bellini - *Puritani*), interpretate de tână soprana Ana Maria Hangu - studentă în anul IV la clasa prof.univ. Georgeta Stoleriu și deținătoare a bursei *Iolanda Mărculescu*, oferită în 2013 de reputata artistă a scenei lirice, Felicia Filip. Acompaniind ariile în versiune pianistică, „orchestra” s-a aflat sub „bagheta” Innei Oncescu.

Menționăm aici că, pentru acest an, beneficiar al bursei a fost desemnat Adrian Dumitru (student an I master la UNMB), Felicia Filip asociindu-se și de această dată, prin acordarea unei burse pentru Anca Pauleț. Amfitrionă și, totodată, prim-actantă a concertului a fost soprana Georgeta Stoleriu, pe care ne-am bucurat s-o audiem în glas și expresivitate, recunoscându-i, ca de atâtea ori, valențele de acuratețe, rigoare, discreție și autentică trăire artistică în interpretarea unor lieduri (de Anton Pann, George Enescu, Mihail Jora, Gabriel Fauré, Ernest Chausson, Erik Satie) cântate odinioară, cu mare drag și forță modelatoare, și de Iolanda Mărculescu. În tot acest periplu liric româno-francez, clarității vocii Georgetei Stoleriu i s-a afiliat cu deosebită gingășie (formidabile *pianissimo*-uri), dar și elocventă acribie în

instrumentare, pianista Verona Maier. Secvența ultimă s-a concretizat printr-un moment muzical oferit de „Studioul de muzică veche” (proiect inițiat și susținut de asemenea cu consecvență, tot de către Georgeta Stoleriu) care, într-o alcătuire de trio (G. Stoleriu - voce, percuție, lăută, Anca Iarosevici - viole de gamba discant și alto, Verona Maier - percuție), a interpretat câteva piese în grupajul unei *Suite medievale* dintr-o culegere de cântece realizată sub comanda și directă preocupare a lui Alfonso X El Sabio, eruditul rege de Castilia și León, din sec. XIII.

Alternând diatonic cu momentele muzicale, din celălalt colț al scenei s-a aspectat o *masă rotundă* moderată de Anca Florea, o binecunoscută comentatoare a vieții muzicale interpretative românești, care, prin intermediul principalilor invitați - protagonistă a concertului și autoarea cărții -, au rostit emoționante gânduri despre însemnătatea activității și ipostazele unor întâlniri cu Iolanda Mărculescu, deopotrivă în persoana și opera ei. Cu accent în vorbire admirativă despre carte, s-au alăturat o serie de reputați muzicologi bucureșteni: vajnicul cronicar de cursă-lungă Viorel Cosma, martor nemijlocit a generației de interpreți români; acad. Octavian Lazăr Cosma, profesorul și muzicologul istoric-documentarist sub a cărui îndrumare, la secția de muzicologie a fostului intitulat Conservator „Ciprian Porumbescu” (actuala UNMB), Ileana Ursu s-a format temeinic pentru cea de a doua opțiune a sa (după o perioadă în care a studiat canto, ca elevă de liceu a d-nei Stoleriu); Luminița Constantinescu, o excelentă realizatoare de emisiuni tv dedicate genului liric; Valentina Sandu-Dediu, muzicolog de performanță concizie și modernitate; Cristina Sârbu, prestigioasă realizatoare radio (până de curând), cu un stil de spontaneitate, conținut și exprimare, părând în linie de rezonanță cu regretatul Iosif Sava. Fiecare dintre vorbitori a subliniat o anume valență a cărții: bogăția datelor și complexitatea monografiei, poeticitatea și literaturitatea exprimării, imaginativitatea în survolarea detaliilor, autenticitatea și, desigur, unicitatea. Dacă valoarea de ființialitate spirituală a faptelor noastre ar merita teaurizarea printr-o cât de mică, dar adevărată carte, cu certitudine, fiecare dintre noi am putea nemuri, ca renăscând dintr-o dată, într-o lume mai bună.

La sfârșit, în ipostaza celei de a treia perspectivă de memorialitate referită Iolande Mărculescu, publicul a fost invitat să cunoască cartea în obiectul ei (de peste 600 de pagini), realizat în condiții grafice deosebite de către Editura Muzicală. Este rodul unei munci pe care autoarea (stabilită acum în Canada) a întreprins-o de-a lungul a două decenii, cam de când a fost inițiată și bursa *Iolanda Mărculescu*.

Colecția EnArmonia. Solfegiu, Dictat, elemente de Teorie muzicii – vol. II

lect. univ.dr. Tatiana Hilca

Volumul al doilea al colecției *EnArmonia. Solfegiu, Dictat, elemente de Teoria muzicii* își propune, ca și predecesorul său, să asigure mai multă transparență în modul de abordare a examenelor de diferite grade, dar și să constituie un stimulente pentru cei ce vor să-și evalueze și chiar să-și cizeleze gradul de pregătire profesională.

Volumul cuprinde în primul rând subiectele examenelor de admitere pentru anul 2013, adresate viitorilor noștri studenți, asigurându-le sub anumite aspecte cadrul necesar abordării pregătirii profesionale pentru examenele de Teoria muzicii.

Volumul cuprinde de asemenea subiectele de examen destinate studenților ce au dorit să își perfecționeze pregătirea profesională în cadrul studiilor de masterat.

Modul de evaluare poate fi surprins cu ușurință la fiecare dintre nivelele abordate (admitere licență, master, concursuri de Teoria muzicii), urmărind cu atenție maniera de formulare a

subiectelor de examen și de acordare a punctajului.

Consider că cei care vor parcurge volumul ar trebui să insiste asupra intonării corecte, cu naturalețe a solfegiilor, bazându-se totodată pe aprofundarea înțelegerii fenomenului tonal, a "mecanismului" de funcționare a acestuia, astfel încât intonarea unui solfegiu să nu reprezinte doar rezultatul unei simple reproduceri a unor sunete sau intervale, ci în primul rând o analiză bazată pe legile funcțional-armonice care guvernează tonalitatea.

Rezolvarea temeinică a problemei ridicate anterior constituie un proces îndelungat, în care sunt implicate performanțele unei practici constante, totul prin prisma conștientizării logicii fenomenului tonal.

Nu în ultimul rând, coautorii lucrării – prof.univ.dr. Dan Buciu, prof.univ.dr. Magda Buciu, prof.univ.dr. Olguța Lupu, conf.univ.dr. Rodica Nicolaescu, conf.univ.dr. Christian Alexandru Petrescu, lect.univ.dr. Grigore

Cudalbu, lect.univ.dr.

Tatiana Hilca, editor al prezentului volum – și-au dorit să promoveze ideea de competiție și performanță în practica solfegiului, dicteului muzical și teoriei muzicii, adresându-se în special studenților cu aptitudini, înclinații și interese deosebite pentru domeniile și specializările studiate.

Volumul este disponibil în variantă electronică, pe site-ul instituției noastre, în secțiunea rezervată Departamentului "Muzicologie și Științele Educației Musicale" (http://www.unmb.ro/wp-content/uploads/2013/08/EnArmonia_2.pdf).

EnArmonia

Solfegiu. Dictat.
Elemente de Teoria muzicii
Volumul II

Un drum spre celebritate

Andreea Dragu - Muzicologie, anul IV

M-am întrebat adesea cum poate fi pavat un drum spre celebritate excepțând munca asiduă și constantă? Să fie oare nevoie și de un gram de noroc sau poate de o mână de ajutor cu experiență, de sfaturi, de încurajări, de multe ieșiri în public, dar și de o reclamă bine gândită? Răspunsul cred că e unul care conține toate aspectele enumerate. Iată și exemplul la îndemână.

Concursul "Drumul spre celebritate" a devenit foarte apreciat în ultima perioadă, ajungând să adune an de an un număr record de participanți, mai ales acum, când își deschide porțile și pentru tinerii muzicieni din afara țării, devenind astfel internațional.

Ce anume face ca acest concurs să fie unul special? În primul rând este singurul din țară care, pe lângă premiile în bani, oferă celor clasati pe primele 3 locuri oportunitatea de a susține un concert cu Orchestra de Cameră Radio și două recitaluri la Palatul Mogoșoaia și la Castelul Peleş. Iată așadar, acea mână de ajutor providențială - tinerii sunt încurajați să apară în public mai des, și nu oriunde, ci în locuri deosebite, încărcate de istorie, unde pot lua pulsul unui public pestriț și pot avea șansa să se afirme ca artiști.

De asemenea, „Drumul spre celebritate” este concursul cu cel mai mare număr de etape și cel mai numeros juriu, fiecare spectator având drept de vot. În acest an, în cadrul programului „Să știi mai multe, să fii mai bun!”, și-au anunțat deja participarea peste 600 de elevi ai școlilor și liceelor din București.

În seara de miercuri, 26 martie, i-am putut asculta pe cei 3

finaliști ai concursului "Drumul spre celebritate" de anul trecut în postura de soliști ai Orchestrei de Cameră Radio, ansamblu dirijat de maestrul Cristian Brâncuși.

Pentru deschiderea concertului a fost aleasă *Serenada pentru orchestră de coarde op. 20* de Edward Elgar, lucrare în trei părți, condusă într-un mod pe cât de simplu pe atât de elegant de maestrul Cristian Brâncuși. Ocupantul locului al III-lea al concursului „Drumul spre celebritate”, fagotistul Mihai Boboiescu, a fost cel care a dat startul concertului. Acesta a obținut numeroase premii la concursuri naționale și la Olimpiadele de muzică. În perioada 2005-2010 a colaborat cu diferite orchestre și ansambluri camerale,

dintre care sunt de amintit Orchestra Națională de Tineret, Orchestra Inginerilor, Orchestra Medicilor și Orchestra Tinerimea Română. Tânărul interpret a adus în fața publicului o lucrare în primă audiție românească, *Concertul pentru fagot și orchestră de coarde op 75* al compozitorului Raffael d'Alessandro (1911-1959), despre care Dinu Lipatti afirma: "este unul dintre cei mai complecși artiști ai generației noastre". Am apreciat dezinvoltura fagotistului Mihai Boboiescu, calitatea sunetului, varietatea nuanțelor, acuratețea și tehnica, dar și sincronizarea cu orchestra, aspect deloc de neglijat într-o lucrare de o asemenea anvergură.

A urmat ocupantul locului al II-a al concursului "Drumul spre celebritate", violoncelistul Horațiu Ludușan, cu bine-cunoscutele *Variațiuni pe o temă rococo pentru violoncel și orchestră op. 33* de Piotr Ilici Ceaikovski, o interpretare care a smuls aplauzele celor aflați în sală. Horațiu Ludușan este în prezent student în anul al II-lea la

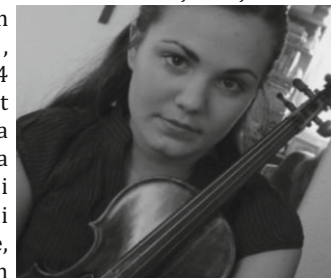
Universitatea Națională de Muzică din București. Se mândrește cu un palmares care numără 18 premii naționale, a fost solist al Filarmonicii Transilvania și a participat la cursurile de măiestrie susținute de violonceliști cunoscuți precum Marin Cazacu, Götz Teutsch, Umberto Clerici, Răzvan Suma și László Fenyő. În interpretările sale se simt pasiunea și plăcerea cu care cântă orice opus muzical și modul în care reușește să își pună amprenta personală asupra lucrărilor. Și în Ceaikovski a dat dovadă de muzicalitate, virtuozitate, acuratețe în intonație. Al treilea solist al seriei a fost câștigătoarea ediției a IV-a a concursului de la Mogoșoaia - Simina Croitoru. Studentă a Universității Naționale de Muzică din București, Simina are 24 de ani și tot a t a t e a distincții la competiții naționale și internaționale, încununată în cele mai multe

din cazuri cu premii întâi. A concertat cu aproape toate filarmonicile țării, a cântat în țări precum Austria, Italia, Germania, Ungaria, Elveția, și Cehia. Acum a interpretat cu noblețea tipic bachiană, cu sensibilitate și eleganță *Concertul nr 1 în la minor pentru vioară și orchestră BWV 1041* de Johann Sebastian Bach.

Concursul, înregistrat integral și difuzat de Radio România Cultural, beneficiază de invitați consacrați în lumea muzicală: Vlad Dimulescu și Verona Maier (pian), Ion Bogdan Ștefănescu (flaut), Răzvan Suma (violoncel), Eleonora Enăchescu (canto), Ladislau Csendes (vioară) și Alexandru Anastasiu (percuție).

Foto:

www.revistamuzicala.radioromaniacultural.ro

pAs cLassique - Maeștrii de azi, maeștrii de mâine

Radu Mihalache – Muzicologie, anul IV

Adeseori se spune că generația tânără nu mai are valori, nu mai are țeluri, nu mai are inițiativă. Și totuși, din vreme în vreme, se ivesc proiecte care ne entuziasmează și ne dau speranță că lucrurile se află pe un făgaș bun, că nu au dispărut cu desăvârșire cei care fac artă cu pasiune, cei care-și dedică o bună bucată din timpul lor pregătirii unui act adresat publicului (ce uneori se dovedește a fi ingrat). Pentru mine a fost o adevărată revelație să aflu de activitatea nou-înființatului ansamblu *pAs cLassique*, care promite să aducă un plus de vigoare mediului muzical clasic din România, printr-o atitudine îndrăznească, dar nu ireverențioasă; printr-o viziune *nicidecum* clasicizantă.

Care sunt atuurile acestui grup? Vârsta, forța de lucru, energia, fantezia – toți muzicienii sunt studenți ai Universității Naționale de Muzică din București, sunt colegi și, mai presus de toate, sunt prieteni.

Concertul lor de debut, intitulat *Maeștrii de azi, maeștrii de mâine*, a avut loc în data de 30 aprilie 2014 în Sala "Enescu", și a reușit să strângă un public destul de numeros, mai ales având în vedere că programul propus a fost unul eminamente contemporan. La pupitrul dirijoral s-a aflat Mircea Pădurariu, cel care a făcut posibil acest eveniment, punând bazele acestui ansamblu și ocupându-se în detaliu de toate aspectele concertului. Tema seriei, declarată încă din titlu, a propus publicului o întâlnire cu două generații de compozitori – studenții și profesorii. Nu vă închipuiți că a fost vorba de vreo confruntare între discipol și maestru, ci mai degrabă de un tribut pe care tinerii muzicieni au decis să-l aducă celor care le-au ghidat pașii și le-au oferit un traiect profesional.

Totul a debutat cu lucrarea *În cercuri II* de

Alexandru Sima, scrisă pentru orchestră de cameră și clarinet solo. Impresia oferită este că toate elementele, de la microstructură și nivelul inframelodic până la macrostructură, sunt angrenate într-o mișcare de revoluție din care nu pot scăpa. Deși scrisă într-o singură mișcare, în cadrul piesei s-au putut distinge trei secțiuni, mai cu seamă că pasul dintre ultimele două a fost realizat cu ajutorul unei interesante cadențe de

violoncel, realizată în *pizzicato*. Intervențiile clarinetistului Mihai Pintenaru au fost exacte, evocând pe alocuri sonorități ce amintesc de muzica lui Tiberiu Olah. În continuare, am ascultat cea de-a doua parte din suita orchestrală *Pantheon* de Alexandru Mihalcea, intitulată sugestiv *Bacanală*. Cum era de așteptat, am avut de a face cu o muzică ritualică, convertită într-un dans ce poate fi caracterizat printr-un singur cuvânt – amoc. Întregul traiect sonor este susținut în principal de secția de percuție, puțin cam zgomotoasă pe alocuri și având tendința de a acapara totul. Ultima lucrare a *discipolilor* pe care am auzit-o a fost *Recordare* scrisă de Cezar M. Iancu, parte integrantă a unei *Mise da Recviem* pe care compozitorul o are în lucru. Ascultând această muzică, este imposibil să nu vizualizezi două lumi absolut distincte: frumusețea amintirii și degradarea momentului. Pentru a rezuma lucrurile, parcursul auditiv este divizat între pasaje melodico-armonice calde, cuminti și un bâzâit strident ce nu ne lasă să intrăm deplin în starea de liniște așteptată. Într-un mod surprinzător, această combinație funcționează, conferindu-i piesei o doză mare de interes. Intervenția finală a sopranei Mădălina Barbu a avut rolul de a calma spiritele și de a oferi o binemeritată concluzie.

După pauză au putut fi ascultate creațiile 'maeștrilor', care și ei au prezentat lucrări în primă audiție, marea majoritate fiind scrise chiar pentru ansamblul *pAs cLassique*. *Chromotatophorae* de Mihai Murariu a deschis cea de-a doua jumătate a concertului, realizând trecerea către un alt univers sonor. Cu autorul însuși la pian, piesa s-a prezentat ca o nesfârșită pastă policromă ce invită publicul la meditație și introspecție. E o muzică ce ridică multe întrebări, însă e reticentă în

a oferi răspunsuri. După această călătorie cromatică am avut parte de o alta, temporală de această dată. *Voyageurs du Temps* de Bogdan Vodă a reușit, prin prisma citatelor pe care le oferă (uneori manifeste, alteori nu), să ne poarte prin diferite stări, de la tensiunea unei Veri vivaldiene, la ilaritatea răstălmăcirii unui Beethoven "ghiduş". Știința compozitorului de a folosi instrumentația pusă la dispoziție reprezintă un punct central al acestei lucrări, fiecare moment beneficiind de maximum potențialului coloristic, având viață, vibrație. În acest vortex de micro-citate, pe mine m-a încântat cel mai mult țesătura ce m-a dus cu gândul la celebrul *Cinema Paradiso* al lui Morricone. Finalul concertului a fost rezervat glumei muzicale *readymade: Battlestar Music History*, semnată de Dan Dediu, lucrare în care autorul își asumă mai degrabă rolul de regizor decât cel de compozitor, operând aproape în exclusivitate cu material prefabricat. În esență avem de-a face cu un conflict între viori și corzile grave, unde fiecare tabără își scandează propriile preferințe muzicale, iar violele stau pe margine și încearcă să calmeze spiritele. Intervenția dirijorului reușește să aducă ordine în tot haosul ce se produce și face ca cele două muzici distincte (în bas tema *Maeștrilor cântăreți din Nürnberg* de Richard Wagner și în discant tema toreadorului

din opera *Carmen* de Georges Bizet) să conlucreze armonios și să conveargă în tema părții a IV-a a *Simfoniei I* de Johannes Brahms. Finalul mai aduce două citate – Holst/Williams (de unde și titlul de *Battlestar*) și Richard Strauss – care oferă lucrării un sfârșit epic.

Cum era de așteptat, muzicienii au oferit o interpretare plină de energie, care a făcut deliciul publicului. Dirijorul Mircea Pădurariu a dovedit că știe ce are de făcut și că poate să imprime aparițiilor sale atât fermitate, cât și spirit ludic. Cred că cel mai bine ar fi să închei citându-l pe compozitorul Bogdan Vodă, care a descris într-o postare online spiritul concertului și al ansamblului *pAs cLassique*: "A fost grozav, a fost muzica vie, interpretată de muzicieni foarte valoroși care au arătat ce efect poate avea trecerea de nivelul de execuție (de multe ori așa ziși interpreți constituie un pluton de execuție) către o interpretare cu de toate: cu piese diverse, cu abordări diferențiate, cu dinamică și diversitate timbrală, cu frazare [...] Am avut de la început senzația că nu sunteți tocmai 'normali' să porniți un ansamblu centrat pe muzica modernă, benevol, nesușinuit de nimic, iar ceea ce s-a realizat a fost minunat!"

Opinii recente despre muzica barocă: John Walter Hill, *Baroque Music – Music in Western Europe, 1580 – 1750* (W.W. Norton & Company, New York 2005)

Radu Mihalache – Muzicologie, anul IV

Prezentul volum reprezintă o binevenită adădire la celebra serie *Introducere în istoria muzicii* a editurii americano-britanice W.W. Norton & Company. Cum sugerează chiar titlul, John Walter Hill aduce în fața cititorilor o carte menită să deservească rolul de manual, fiind structurată de așa natură, încât să fie ușor de abordat de către studenții instituțiilor de învățământ de specialitate în primul rând, dar accesibil și unui public mai larg, dornic să pătrundă tainele Barocului muzical. Însă cei ce aparțin celei de-a doua categorii ar trebui să fie atenți și să caute și alte surse, riscând să iasă cu o imagine incompletă, cel puțin din punctul de vedere al lucrurilor considerate în mod tradițional de importanță maximă, aici mă refer desigur la prima jumătate a secolului al XVIII-lea. Muzicologul și profesorul John Walter Hill, care până în 2008 a predat la Universitatea din Illinois, Urbana Champaign, este un cercetător dedicat în primul rând secolului al XVII-lea, de aceea bună parte a volumului se concentrează pe această perioadă, lăsând pe un plan secund, poate spre insatisfacția unora, lucrurile petrecute în prima jumătate a secolului următor, acceptată tot ca parte integrantă a Barocului.

Pornind de la încercările muzicienilor de la sfârșitul veacului al XVI-lea, de a contura un gen nou, care va determina existența muzicii culte occidentale – opera, și încheind cu teoriile lui Jean-Phillippe Rameau legate de armonie, care în sine au un impact puternic asupra epocilor ulterioare, volumul realizează o trecere în revistă cvasi-diacronică a fenomenului muzical. De remarcat (și laudat așa zice eu) este că evită un păcat comun cărților de acest fel, și anume, în cele 15 capitole realizează o istorie a muzicii, nu a muzicienilor; cum din păcate se întâmplă de multe ori.

Punctele de reper ale fiecărei secțiuni sunt de obicei legate de genurile despre care se discută, dar există și elemente geografico-istorice care înlesnesc poziționarea lucrărilor și a curentelor într-un context mai amplu. Spre exemplu, când vorbește de inovațiile Cameratei Florentine, de muzica lui Jacopo Peri, Giulio Caccini și Emilio de' Cavalieri, autorul creează un cadru amplu în care include contextul politic al Toscanei care, cu aproximativ 50 de ani înainte de evenimentele relatate, se convertise în Mare Ducat, pierzându-și vechiul titlu de Republică, și familia de' Medici încerca să-și întindă în drepturile (acum oficiale) de dinastie conducătoare a regiunii. Pentru a-și afirma poziția dominantă, dar și pentru a menține calmul în cadrul orașului, noii duci au întreprins demersuri populiste, printre acestea numărându-se o serie de evenimente publice, prilejuite de diverse nunți în cadrul familiei, nunți de o importanță politică deosebită. Nelipsite au fost distracțiile legate într-un fel sau altul de fenomenul muzical, mai precis

nelipsitele *intermedii* și ulterior opere precum *Il rapimento di Cefalo* și *L'Euridice*. Nivelul de detaliu la care ajunge John Walter Hill este unul cât se poate de interesant, reușind să mențină totuși o lectură plăcută, știind când să treacă fugăr prin unele aspecte și când să poposească.

Un avertisment: dacă doriți un volum care să descrie amănunțit viața și creația lui Georg Friedrich Händel și Johann Sebastian Bach, acesta vă va lăsa cu un ușor gust amar. Cei doi au dedicat o porțiune mică în ultimul capitol, fiind de asemenea analizate lucrări semnate de ei atunci când este prezentată opera seria (Händel) și cantata luterană (Bach). Aceste *lipsuri* în opinia mea nu reprezintă niciun fel de problemă, marea majoritate a manualelor de acest tip făcând tocmai invers – prezentând muzicile celor doi și inovațiile lor, ceilalți compozitori intrând de obicei la categoria *și alții*.

De aceea cred că volumul *Baroque Music – Music in Western Europe, 1580 – 1750* este în primul rând adresat celor care au o experiență muzicală și au suficiente puncte de reper pentru a-și lărgi orizonturile. Interesantă mi-a părut și includerea unor secțiuni dedicate muzicii în Spania, Portugalia și în Lumea Nouă, aceste zone fiind în general ignorate de cărțile tradiționale de profil. John Walter Hill, cu un fin simț al detaliului și o predispoziție spre subiecte mai *obscure* din istoria muzicii, reușește să ofere publicului cititor o experiență plăcută și instructivă, aducând o binemeritată adădire colecției *The Norton Introduction to Music History*.

„Brave claviaturi” – promovarea muzicii românești prin concurs

Benedicta Pavel – Muzicologie, anul I

Prima lună a primăverii s-a încheiat în spirit tradițional românesc la Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti” din București. Ajuns la cea de-a VII-a ediție, „Brave claviaturi” – Concurs național de interpretare a muzicii românești pentru pian s-a desfășurat între 29-30 martie la Sala de Concerte ce poartă numele celebrului pianist. Numărul participanților a fost impresionant, 201, grupați pe două categorii: 49 la categoria A, dedicată elevilor cu vârsta cuprinsă între 6 și 18 ani care studiază pianul ca instrument principal; 152 la categoria B, consacrată preșcolarilor și școlărilor care studiază pianul ca instrument opțional la grădinițe, școli, licee de muzică sau în sistem particular.

Facem aceste precizări pentru a evidenția unicitatea competiției, ce încurajează pregătirea muzicală indiferent de forma instituțională care o susține, și totodată modelează gustul tinerilor interpreți în alegerea repertoriului național. Am admirat, în acest sens, și faptul că unii dintre concurenți au recurs la o vestimentație adecvată, purtând frumoase costume populare. O premieră a fost promovarea nu numai a muzicii, ci și a picturii românești contemporane. Astfel, ambianța culturală a fost completată de substanțiala expoziție *Trompeta îngerului*, cu lucrări plastice de Dorina Novac, abordând tematici și tehnici diverse, în culori vii, stenice. În context, reliefăm și aportul Institutului Cultural Român – filiala Chișinău, aflat sub

directoratul academicianului Valeriu Matei, ce a sprijinit participarea, pentru prima oară, a reprezentanților din Republica Moldova atât în juriu, cât și în concurs. Ca în fiecare an, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România a fost partenerul concursului. Același statut l-au avut și alte câteva instituții de prestigiu, precum Universitatea Națională de Muzică București, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din Chișinău – președinte de onoare Ghenadie Ciobanu, președinte Vladimir Beleaev –, Muzeul Național „George Enescu”, Fundația Culturală „Pro-Piano România”, Editura Muzicală și Editura Grafoart.

Juriul concursului a reunit personalități ale lumii muzicale universitare – conf.univ.dr. Verona Maier (președinte) și conf.univ.dr. Carmen Manea – și preuniversitare – profesorii Angela Beleaev (Chișinău), Venera Babeș, Georgeta Băcioiu, Rodica Dănceanu.

Paleta repertorială a acestei ediții s-a distins și prin extensia evidentă spre contemporaneitate, incluzând, de pildă, și opusuri de Tiberiu Olah, Dan Dediu, Vladimir Beleaev, Marina Vlad, ceea ce s-a regăsit în acordarea premiilor pentru opțiunea repertorială. A existat și o primă audiere absolută, piesa *Perspective* de Laura Manolache, interpretată expresiv de cea careia i-a fost

dedicată, eleva Ioana Popa.

Concursul și-a creat deja obiceiul de a susține gala laureaților în colaborare cu diverse alte instituții culturale, precum Palatul Suțu sau Centrul Național de Artă „Tinerimea Română”. Actuala ediție a fost găzduită de Salonul de Muzică al Palatului Cantacuzino.

Apreciat pe ansamblu, nivelul competiției a crescut pe an ce trece, bucurându-se de o participare din ce în ce mai consistentă, semn al utilității și al asumării unui rol singular meritoriu, cel al susținerii și promovării creației și interpretării muzicale românești.

Cronicle prezentate în Concursul Mihail Jora la secțiunea de critică muzicală au arătat nivelul actual remarcabil al studenților noștri muzicologi. Vă prezentăm textele care au câștigat premiul I.

Afinități. Prietenii.

Vlad Văidean - Muzicologie, anul III

Sub semnul acestor două călăuze spirituale s-a înscris concertul oferit de Orchestra Națională Radio în ultima zi a lunii februarie.

Mai întâi, însăși prezența pe același afiș a numelor lui Robert Schumann și Johannes Brahms va aminti întotdeauna de una dintre cele mai frumoase regăsiri în temperament și în năzuințe creatoare pe care le-a cunoscut istoria muzicii. Precum, în 1853, după mulți ani de melancolică tăcere, crepuscularul Schumann scria, punând în joc, pentru o ultimă și poate supremă dată, admirabila-i disponibilitate pentru entuziasm și pentru clarviziunea de a intui în Brahms acel tânăr creator care merită să fie nu doar încurajat, ci și admirat: „între spiritele înrudite domnește întotdeauna o înțelegere tainică”. Confirmând această generozitate empatică, Brahms va întreține, după moartea lui Schumann, neuitarea părintelui său spiritual, va rămâne apropiat de familia lui, ba chiar se va lăsa o vreme pradă unei vălurite idile cu Clara Schumann. Însă, mai important decât toate, el va perpetua în propria-i muzică spiritul schumannian dezinvolt și în aceeași măsură iubitor de modele, va îngădui și va invita ca printre partiturile-i mereu îmbibate de pastele și mustoase culori tomatice să se perinde zburdalnice și în același timp nostalgice umbrele figurilor lui Florestan și Eusebius.

S-a declanșat așadar o atât de strânsă afinitate electivă între acești doi compozitori, încât, privită din depărtarea pragmaticelor noastre zile, ar părea poate prea „romantică”, prea adecvată cu spiritul epocii de atunci pentru ca alcătuirile

afective și condeiele de astăzi să o mai poată considera practicabilă. Dar, tocmai în vremurile în care ar părea inadecvate, astfel de consunări creatoare au rezonanță mai puternică. Iar dacă pot fi sesizate afinități speciale și acolo unde este mai îmbucurătoare sesizarea lor, anume între interpreți și muzica pentru care ei își propun să fie niște cuviincioși mijlocitori, probabil că rezultatul va fi de cele mai multe ori asemănător cu ceea ce am scris până aici. Adică va reflecta în primul rând o fascinantă întoarcere la izvorul (con)textului creator, și abia apoi va îngădui o reverență plină de recunoștință în fața celor fără de care proaspăta redescoperire a unui univers creator nu ar fi fost posibilă. Cred așadar că, în ceea ce privește mai întâi *Concertul pentru pian în la minor* de Schumann, acesta a fost meritul principal al lui Horia Mihail și al Orchestrei Radio: de a-i fi stârnit pe unii ascultători ca mine înspre posibile revizitări și relecturi ale unui compozitor inepuizabil în tipica-i multifacetare temperamentală. Am admirat în acest sens mai ales poziția solistului care a pus reflectoarele în primul rând pe poezia tandră și echilibrată a muzicii schumanniene, nefiind nicidecum deranjat, ba chiar fiind avantajat de faptul că scriitura concertantă a acestui compozitor mizează mai puțin pe virtuozitățile instrumentului și mai mult pe virtuozitățile înlănțuirii sau suprapunerii unor subînțelesuri lirice.

Același merit al pasiunii bine-temperate, eminamente mijlocitoare l-am atribuit

interpreților și în cazul opusului brahmsian prezentat, *Simfonia I în do minor*. Mai ales dirijorul Tiberiu Soare s-a arătat în mod vădit îndrăgostit de muzica lui Brahms, iar acest atașament al lui a impulsionat și orchestra înspre o interpretare cum, trebuie să recunoaștem, rar se mai aude pe scena Sălii Radio. Cu răbdarea celui care dorește să slujească, el a avut mai întâi grijă ca liniștea desăvârșită să se lase în sală, știind că numai astfel solemnă proclamare în *tutti* a primului *do* va avea efectul scontat, anume va revendica toate atențiile și toate virtualitățile afective. Apoi, cu acea grandoare tipic brahmsiană, serioase ori suple arhitecturi au început să se reverse din multiplicitatea de planuri și de compactări timbrale, iar ascultătorilor le era clipă de clipă conferită încrederea în faptul că toți interpreții – dirijor și orchestră – le îndreptau atenția înspre ceea ce probabil că și compozitorul intenționase. Pur și simplu, totul devenise la fel de captivant și de emoționant ca într-o primă audiție, iar aceasta mai ales datorită puterii de convingere exercitate de către dirijor în ambele direcții reprezentate de orchestră și de public.

Amintindu-mi că, odată întors de la concert, am simțit nevoia să reascult Brahms, mi-am dat seama că, pentru mine, gestul-cheie al seriei acesta a fost: mâinile lui Tiberiu Soare care, împresurate de sudoarea slujirii pasionate, ridică și țin îndelung partitura lui Brahms în bătaia aplauzelor.

Mari soliști, mari dirijori, mari întrebări

Radu Mihalache – Anul IV Muzicologie

Un angrenaj funcțional necesită de fiecare dată ca toate elementele angajate în lucrul efectiv, în procesul simplu sau complex pe care îl realizează, să conlucreze foarte strâns pentru a produce într-un final efectul scontat, să își dovedească utilitatea. Dinte pe dinte, metal pe metal, totul trebuie să se coordoneze de o manieră impecabilă pentru a aduce în fața utilizatorului minunile pe care le poate realiza un mecanism. Dar ce se întâmplă atunci când roțile dințate nu par să conlucreze, dar totuși ceasul nu s-a oprit? Ce inerție nebună îl susține, îl impulsionează și îl îndeamnă nesăbuit să continue?

Această întrebare mi-a venit în cap în mod involuntar în timp ce ascultam concertul susținut de către *Camerata Regală* la Ateneul Român, în data de 16 februarie. Cu un titlu mai mult decât pretențios – *Mari soliști, mari dirijori* – seria de manifestări propuse de ansamblul aflat sub Înaltul Patronaj al Alteței Sale Regale, Principele Radu al României, din care a făcut parte și evenimentul din duminică respectivă, își propune să aducă în fața publicului bucureștean dirijori și interpreți de valoare, cu o intensă activitate concertistică atât în țară, cât și peste hotare. Nimic de comentat la acest capitol, protagoniștii – dirijorul taiwanez Kah Chun Wong și soprana Laura Nicorescu –, deși tineri, și-au dovedit în diferite ocazii și pe varii scene capacitățile muzicale și harul lor de a clădi lumi sonore. Întrebarea a incubat în mintea mea când am auzit diferența de implicare ce a apărut între prima piesă înscrisă în programul seriei, celebrul *Adagio*

op.11 de Samuel Barber, și ceea ce a urmat.

Parcurgând pas cu pas alături de interpreți paginile muzicale semnate de compozitorul american, nu reușeam să regăsesc nimic din poezia ce vibrează în fiecare crâmpă sonor, printr-o simplitate (nu simplism) ce pare de-a dreptul naivă. Însă auzul nu-mi spunea nimic... Totul a fost prezentat cât se poate de tern, fad, într-un permanent *mezzo-ceva*, nefiindu-mi clar dacă se vrea a fi *forte* sau *piano*. Iar partea șocantă a acestei execuții este că, dacă îți aruncaai privirea către scenă, puteai vedea cum gestual Kah Chun Wong descria destul de pronunțat toate sugestiile interpretative, părând chiar puțin ridicol, având în vedere că fondul sonor nu-i ținea hangul, ba chiar îl contrazicea de multe ori. Priveliștea se dovedea dezolantă, cu atât mai mult, cu cât în program lucrarea era înscrisă ca un tribut adus celui ce a fost maestrul Claudio Abbado. Un tablou suprarealist...

Toată atmosfera aceasta apăsătoare s-a dispersat odată cu începutul celei de-a doua lucrări, *Iluminațiile* op. 18 de Benjamin Britten, care dintr-o dată mi s-a părut sigură și la obiect. Niciodată nu am fost din cale afară de impresionat de creația muzicianului britanic, iar nici acest opus ce a avut-o drept solistă pe Laura Nicorescu nu m-a entuziasmat peste poate. Dar totul respira o altă viață, atitudinea tăbăcită a orchestrei de la început dispăruse ca prin minune. Soprana și-a dus la capăt îndatoririle cu mare succes, iar ansamblul și-a regăsit răspunsul în binemeritele aplauze ale publicului. Nu are

rost să mai spun că și *Amintirile din Florența* op.70 de Piotr Ilici Ceakovski au fost un festin exuberant, o ploaie de culori și emoții...

Dar totuși, ce se întâmplase? De unde izvorăse această schimbare radicală de atitudine? Un posibil răspuns mi-a fost oferit ulterior, când am realizat un scurt interviu cu tânărul dirijor taiwanez. Se pare că el a fost o soluție alternativă pentru acest concert, altcineva fiind într-o primă instanță programat a se afla în fruntea Cameratei Regale, iar marea parte a programului fusese aleasă deja. Excepție făcea doar, probabil ați intuit deja, *Adagio*-ul, lucrare pe care chiar Wong o adusese, pentru a-și pune într-un fel amprenta asupra muzicii. Intențiile sale au fost fără doar și poate bune, iar gestul său dirijoral îmi pare a fi unul clar, sigur; dar rezultatul final a fost unul... *perisabil*.

Îmi pare uimitor cum o ciudată inerție poate susține un grup de muzicieni, care nu par a acorda întotdeauna prea multă atenție celui din fața lor, fapt demonstrat și în bisul concertului – parodia *Eine kleine Nichtmusik* a lui Peter Schickele – când dirijorul a coborât în sală și s-a așezat pe un scaun, lăsându-i pe instrumentiști să-și continue treaba nestingheriți. Desigur, acest moment final a fost o glumă, dar o glumă care a surprins întâmplător un aspect semnificativ al evenimentului din seara respectivă. Mă întreb ce s-ar fi întâmplat dacă o personalitate cu mână de fier precum Riccardo Muti s-ar fi aflat la pupitru? Cum ar fi arătat și sunat colaborarea?

Portret al artistului mereu tânăr

Vlad Văidean – Muzicologie, anul III

Ar putea părea un fapt adecvat doar la suprafață prezentarea suitelor *Romeo și Julieta* de Serghei Prokofiev, în contextul destul de dulceag al zilei îndrăgostiților, așa cum Orchestra Națională Radio a făcut-o, în 14 februarie 2014. Până la urmă, Prokofiev nu se sfiește să rămână, chiar și atunci când abordează povestea tinerilor din Verona, același creator destul de incisiv și spiritual, depărtându-și deci scopurile de flatarea efuziunilor sentimentale prin care romanticii (și romanțioșii) lumii înțeleg să suspine în jurul exemplarelor povești tragice de iubire. Totuși, dacă tot e să vorbim despre îndrăgostiți și ale lor nesfârșite sau prea scurte zile, important e în acest context faptul că toți îndrăgostiții de... muzică bună se vor fi îndrăgostiți și mai mult de muzica lui Prokofiev, întrucât ea a fost prezentată sub îndrumarea dirijorală a lui Tiberiu Soare, o îndrumare care tocmai păstrându-și bunele obiceiuri – energie, eficiență, luciditate și atenție pentru detalii – s-a dovedit parcă pe potriva temperamentului compozitorului sovietic. Căci atât gestul componistic, cât și cel dirijoral au perindat, cu tipică impetuoasă zveltețe, siluete armonico-ritmice care preferă să se lase portretizate prin trăsături de penel agile, fin antrenate de nervul ironiei ori de sugestiile unei melancolii disimulate. Iar straniile levitații lirice și ocazionalele beatitudini melodice au fost ilustrate așa cum numai lui Prokofiev i se cuvenea, anume drept aceiași caracteristici pași de oțel care acum însă se topeau incandescenti, atent străjuiți de neoclasică voluptate a compozitorului (și de ordonata pasiune a dirijorului) pentru trasarea cu un echer flexibil a unor discipline pitorești, a unor construcții clare, sclipitoare, încununate de o atostăpânitoare vervă ilustrativă.

Cuvintele frumoase de până aici s-ar cuveni să

devină atât de frumoase, încât pur și simplu ar trebui să lipsească dacă va veni vorba despre prima parte a serii, când violonistul Alexandru Tomescu a revenit, după aproape un an de absență, pe scena Sălii Radio, repunând în atenția publicului românesc un compozitor care nu lipsește din niciun dicționar de muzică, dar care nici nu prea mai trece dincolo de această literatură de specialitate, ori dincolo de variatele vehiculări ale unui hit precum *Dansul săbiilor*. E vorba despre Aram Hacıaturian, cel care, cu al său *Concert pentru vioară* și ale sale nedeținute pasiuni melodice și motrice pentru împletirea dintre folclorul armean și întreprinzătoarea modernitate sovietică, nu putea să nu aibă priză la public. De altfel, merita și nici nu putea să se bucure de o prezentare mai preocupată de adâncimi și în același timp mai dezinvoltă decât cea a lui Alexandru Tomescu. Am fost frapat înainte de toate de patima și încrederea cu care violonistul transforma fiecare clipă de muzică într-o vibrată gravură, asuma și timbra fiecare sunet, oricât de fugitiv, oricât de aparținător al vreunei ghirlande virtuozice. Remarc pe de altă parte dezinvoltura de ansamblu a interpretării, posibilă tocmai datorită intens antrenatei disponibilități și empatice multiplicități pe care aparatul tehnic, cât și cel sufletesc le dovedesc la Alexandru Tomescu.

Nu aș încheia înainte să arăt că, pe tot parcursul acestui concert, am avut o permanentă poziție bipedă, în vecinătatea ușii, deci m-am aflat în sânul acelei marginalități exterioare și oarecum nițel superioare a poetului care cuprinde cu privirea un întreg tablou. Am putut astfel să admir cum, în momentele prelungi ale ovațiilor, fluxul valurilor de afecțiune aluneca generos dinspre publicul masiv înspre silueta subțire a violonistului. Ba chiar la un moment dat am început să fiu îngrijorat de faptul că fragilitatea

z â m b i t o a r e a acestui artist nu va putea rezista asaltului unei atât de intense energii afective. Mi-am dat seama că mă aflu într-unul din acele rare momente în care vânzoleala limbută a doctei minți critice se simte datoare să încremenească. În plus, aruncându-mi o privire peste ceea ce am scris până aici, mi-am mai dat seama că până și retrospectiva mânuire a polizorului literal, în ciuda aparențelor fastuoase, pare să fie atinsă în asemenea ocazii de un iremediabil beteșug. Căci foarte bine și foarte frumos aș mai putea să afirm că Alexandru Tomescu are, practic, de toate: flexibilitate tehnică, autoritate afectivă, poftă de căutare, neliniștirea mereu tânără a pasionatului, cordialitatea și naturalețea celui care se știe ambasadorul unei căi iar nu neapărat al unei ținte imuabile, voluptatea și neteama angajării complete de sine în slujba devenirii muzicale, puterea de intuiție a gestului parcă mereu adecvat cu nuanțele semnificațiilor ce sunt tănuite între portativele oricărei partituri... Și tot așa – poate spre stânjeneala lui Alexandru Tomescu care, ca orice slujitor al unui altar, nu se poate simți foarte confortabil la azul panegiricelor – ar mai putea fi adăugat oricât în același ton laudativ de către oricine, în funcție de potecile neuronale croite de pasul propriilor cuvinte-valori. Totuși, astfel de exerciții admirative sunt din când în când binevenite. Căci parcă niciodată nu va fi deplasat să spunem, într-un glas cu entuziasmul schumannian, că „muzica se înalță deasupra tuturor, iar aceuia care ne-o dăruiește mereu și cu bogăție i se cuvine întotdeauna lauda noastră cea mai mare”.

Povești despre povești

Radu Mihalache – Muzicologie, anul IV

Muzica secolului al XX-lea reprezintă aproape de fiecare dată un subiect delicat în discuțiile purtate îndeosebi cu persoane neimplicate direct în procesul de creație, interpretare și analiză, oameni ce merg pur și simplu în sălile de concert și uneori le părăsesc intempestiv în timpul actului artistic. E adevărat că veacul pe care tocmai l-am depășit a fost gazda unor mari păcăleli, minciuni și a unor atitudini decupate parcă din povestea Hainele cele noi ale împăratului, însă am avut parte și de multe inovații autentice, de compozitori care au îndrăznit să privească dincolo de barierele autoimpuse și să clădească un corpus de lucrări impresionant.

Din păcate, melomanul de rând nu este capabil – de cele mai multe ori – să facă o distincție clară între cele două categorii, etichetând totul drept zgomot, și evitând sălile de concert chiar și atunci când apar pe afiș nume precum Stravinski, Messiaen sau Janáček. Oare muzicile lor sunt cu adevărat atât de greu de digerat, sau doar ascultătorii și-au clădit o imagine preconcepută și refuză cu îndârjire să-i mai asculte? Un răspuns la această întrebare am primit, într-un mod ciudat, tocmai urmărind un concert dedicat copiilor.

Înscris în seria de evenimente Clasic e fantastic, spectacolul Povestea soldatului a pus în

dimineața zilei de 16 februarie tânărul public bucureștean față în față cu muzica marelui compozitor rus, Igor Stravinski, iar contactul a fost unul mai mult decât plăcut. Deși unii s-ar hazarda să descrie limbajul său sonor ca unul contondent, reacțiile audienței au dovedit tocmai contrariul, dezvăluind o implicare totală, activă în desfășurarea actului artistic. Desigur, este obligatoriu să menționăm meritele artiștilor care au reușit să aducă la viață această celebră poveste – pe de o parte muzicienii, și de cealaltă actorii. În tabăra lui Orfeu s-a aflat Trio Mozaic, format din violonista Oana Spănu-Vișenescu, clarinetistul Emil Vișenescu și pianista Diana Spănu-Dănilă, interpreți de o înaltă ținută profesională, cu o bogată activitate concertistică atât ca soliști și grup cameral, cât și ca parte componentă a instituțiilor din care fac parte. În jumătatea cealaltă a scenei, cea a histrionilor, s-au aflat actorii Anca Sigartău, ghidul și naratorul întregii povești, Mihai Bisericanu în rolul Soldatului și Sandu Mihai Gruia (actor ce a colorat arhivă multora prin îndrăgitul său personaj Arlechino), care și-a asumat ilustrarea Diavolului.

Această poveste a ostașului aflat într-o permisie, întâlnit pe drum cu Necuratul care îl convinge să îi dea vioara sa în schimbul tuturor bogățiilor din lume, este una destul de cunoscută (din seria

pactelor faustice).

De remarcat este faptul că artiștii au propus tânărului public un final îndulcit, care oferă protagonistului o undă de speranță și nu îl cufundă în disperarea pe care o propunea, în versiunea originală, autorul. Producția în sine a fost una impresionantă, copiii având ocazia să vadă în direct cum se realizează un spectacol de teatru radiofonic, de la jocul actoricesc la coloana sonoră și chiar elemente pe care uneori le trecem cu vederea, cum ar fi efectele speciale.

Pot spune că acest concert de duminică dimineața s-a dovedit a fi o încântare atât pentru publicul foarte tânăr, dar și pentru pentru ceilalți membri ai audienței. E adevărat că artiștii și-au permis câteva licențe, de la finalul modificat, până la alterarea formulei instrumentale, care inițial prevedea un septet, însă toate schimbările au fost realizate cu gust și nu au deranjat câtuși de puțin. Reacția entuziastă a celor prezenți în sală mi-a confirmat gândul că, atunci când pleci cu o minte deschisă, neînrobă de idei preconcepționate, te poți bucura pe de-a întregul de creația unui compozitor; fie el și unul al secolului al XX-lea.

